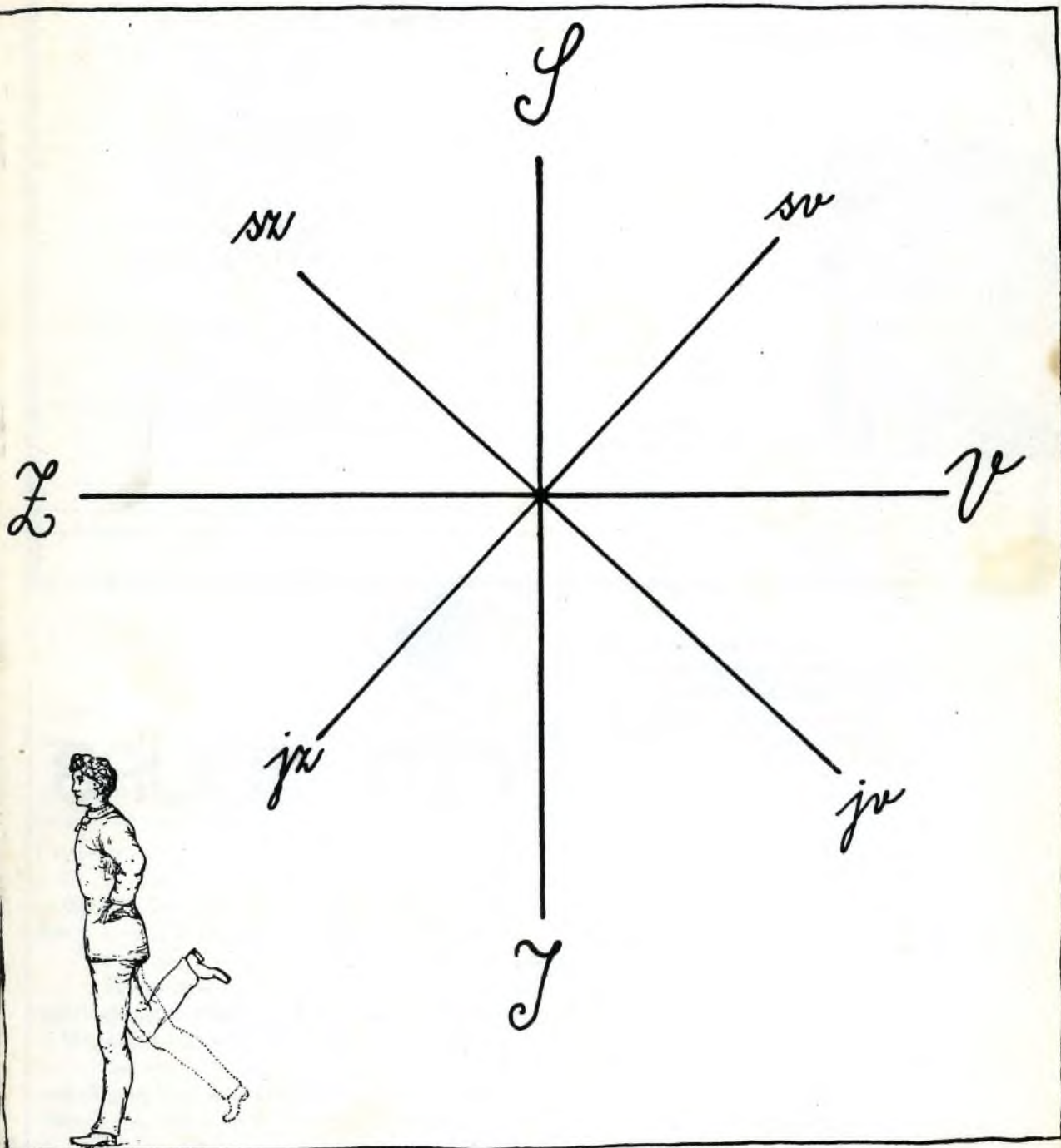


ZPRAVODAJ 70

čechov a slovakov vo švajčiarsku



**Proč je pro vás důležité
abyste si pohovořil
s panem Samkem
o životním pojištění**



Jaroslav Samek
Zürich
poradce pro pojištění
společnosti Helvetia-Leben

Vzhledem k svému odbornému vzdělání je expertem v pojišťování a může Vám proto objektivně poradit. Je přece všeobecně známo, že Helvetia-Leben poskytuje všechny možnosti moderního životního pojištění-mezi nimi i takové, které naleznete výhradně u Helvetie.

Sjednejte si proto co nejdříve rozmluvu s panem Samkem na tel. čís. 051-485018, nebo 051-363830.



Mužstvo házené P F A D I W I N T E R T H U R

hledá posily pro nastávající sezonu z řad českých házenkářů žijících t.č. ve Švýcarsku. můžeme zájemcům zahistit dobrá místa můžeme zájemcům zajistit dobrá zaměstnání

Další podrobnosti: pán Nick Ammann

tel. byt 052 / 25 54 31

tel. zam.052 / 25 29 31

H I R T G A R A G E A G

8913 Ottenbach ZH

Tel. 051 / 99 71 61 / 99 73 65

Ořídíme za zvláště dobrých platových podmínek A U T O M E C H A N I K Y pro provozovny v Zuerichu a Ottenbachu. Neomezená možnost práce přesčas za 25% příplatek. Případné těžkosti s byty je možno vyřešit.



CITY TOURS

nabízí Vám tyto zájezdy:

* *Mnichov 26-27.9. - Oktoberfest 2 dny Fr. 45.-*

* *Řím, Florencie 7-11.10. - 5 dnů Fr. 290.-*

* *Londýn, Brusel autokarem 30.12.-3.1.71 - 5 dnů Fr. 240.-*

* *Týdenní pobyt pro děti s lyžařskou tematikou v Churwalden 26-1.1.71 plná pense Fr. 139.-*

* *Apartamenty ve Španělsku - Costa Brava od 15.10. Fr. 190.- týdenní pobyt pro 6 osob*

* *Prospekty, informace buď v kanceláři CITY TOURS, Auf der Mauer 15, tel. 051/34 97 77 neb přímo u zástupce společnosti pana Q Švábenského, Ifangweg 1, 8610 Uster.*

Občane. Po dvou letech je ČSSR v ponižujícím postavení loutkového státu. Každé rozhodnutí musí být schváleno v Moskvě. Lidé, kteří měli naši důvěru a kteří odmítali podřizovat se velmocenským příkazům, byli odstraněni. Stejný osud postihuje stoupence pčlednové politiky v závodech, nemocnicích, školách, úřadech, ozbrojených složkách. Na jejich místa jsou nedemokraticky dosazováni lidé neschopní, často charakterově nalomeni. Morální ztráty jsou již dnes obrovské. Škody, které vznikají našemu hospodářství jdou do deseti miliard. Mnozí z těch, kteří se postavili na zákonný odpor, jsou protiústavně postihováni, vyhazováni z práce, policejně sledováni, ba i protiprávně vězněni. Brutalitu a provokace policie pocítili na své kůži stovky demonstrantů v loňském srpnu. Kromě hrstky fanatiků vidí každý soudný člověk, jaké ovoce plodí oficiální politika soudobého režimu konservativní diktatury: porušování demokratických práv občanů, miliardy škod z neschopnosti, diskriminaci, brutalitu.

Co dělat?

Nechceme poskytovat žádnou lacinou útěchu. Na většinu národa neblaze doléhá tíživá situace, která může trvat i delší dobu. Dnešní stav nelze srovnávat s nacistickou okupací. Tehdy šlo o holou existenci našich národů. Náš odpor a boj jsme živili nadějí na konec války.

Dnes jsme rovněž porobeni. Není však válka - a my ji nechceme. Tím nejsou naše naděje na první pohled patrné. Naděje je v nás, v trvalém odporu vůči cizím silám porobitelů, v naší hrdosti a statečnosti. Pasivita, zájem o pouhé osobní starosti, útek od veřejných věcí, od hospodářského a politického boje by naše porobení jen prodlužovaly, možná i na dlouhá léta. Nevěříme v zázračný osvobozující účinek vědeckotechnické revoluce. Politických svobod a lidské důstojnosti má každý národ tolik, kolik si ji sám vytvoří a vybojuje...

[Úryvek z letáku, který byl letos v srpnu rozšiřován po Praze a jiných městech
Československa]

Jan Zahradníček

ČTYŘI LÉTA

[čtyři léta byl nemocný básník Jan Zahradníček vězněn komunisty; v té době mu tragicky zemřela žena a dvě dcerky. Velký český básník lidského porozumění je po propuštění brzy následoval...]

Otiskujeme jedny z jeho posledních veršů...

Jsem sám a proti mně tolik bytostí z rosy a ohně,
tolik osudů, tolik hvězd a všechny mi mají co říci
v tuto hodinu, v toto léto, kdy vracím se.
V tu zelenou letní noc plnou šepotů tajemných
slyším hlasy, slyším ta jejich pojd, pojd, pojd.
Trhej na kousky, odhazuj závoj za závojem
šero a mdlobu, léta v hadrech a pavučinách.
Jen nepokoj, jen svatý svůj neklid v sobě ponech,
až do konce věrný sobě sám... Plný hlasů a kroků
jak město osvobozené trhej na kousky,
odhazuj závoj za závojem ta krutá léta
ze srdce, z myslí. Proti nikomu
záští už neohříváš. Vidíš je všechny
jak přicházejí, jak strašlivě přicházejí.

CITUJEME

českého humanistu z 15. století
pana Jana z Rabštejna

který před 500 lety, někdy
v roce 1470,
vidá kolem sebe málo věrnosti
a naděje
napsal:

"...milovati
národ svůj a vlast
jest nejvyšší:
tím kdysi,
vynikalí humané
a v rodině Deciuů
bylo jako dědičné.
Rodiče dávají nám
jen život
vlast nás však vychovává
a učí vésti
život dobrý;
když jest pak tak kruté
tak hanebné
rozsápána, kdo
zdravé myslí jsa
patřil by na to
bez žalosti?"

"Jsme spoluvinní na osudu nesčetných politických vězňů, kteří dnes žijí v lágrech a věznicích, jestliže mlčíme tam, kde bychom měli mluvit, a jestliže nečinně přihlížíme, zatímco bychom měli jednat". Touto větou začíná v 34. čísle týdeníku WELTWOCHTE ze dne 21. srpna 1970 svůj úvodník Ulrich K ä g i. Jádrem článku je výzva k založení podobné mezinárodní instituce, jakou je dnes Červený Kříž, která by, opírajíc se o mezinárodní konvenci o ochraně politických vězňů [jež by měla být v budoucnu všeobecně přijata] převzala dohled nad osudem politických vězňů kdekoli na světě, dbala o lidské zacházení s nimi a přispěla svými silami k jejich propuštění. Taková instituce by předpokládala právo mezinárodní inspekce ve všech zemích, v nichž jsou lidé vězněni z politických důvodů.

V článku se praví dále: "Když kdysi Henri Dunant žádal ochranu a pomoc pro raněné na válečných bojištích, vypadala jeho myšlenka utopicky. K dnešní konvenci o Červeném Kříži vedla dlouhá a obtížná cesta. Neměli bychom však nastoupit i my takovou dlouhou a těžkou cestu k dosažení mezinárodní konvence o ochraně politických vězňů? Je samozřejmé, že ani ona nezastaví politický útlak, jako dnešní konvence o Červeném Kříži nezabránila válkám. Ale poskytla by rozhodně právní podklad k takovým krokům, které by omezovaly kvůli jednotlivých vlád a co hlavního, dávala by obětem útlatku alespoň reálnou naději, že najdou na druhé straně vězenských zdí a ostnatých drátů alespoň nějaké dovolání, a není pochyby, že už samo jednání o takové konvenci by vedlo vládu k tomu, aby praktiky útlatku ve své zemi zmírnila, nechce-li být pranýřována před světovou veřejností..." Z uvedených citátů je zřejmo, že švýcarský týdeník WELTWOCHTE dává podnět k akci, která nemůže zůstat lhostejná žádnému slušnému člověku na světě, ať už se hlásí k jakémukoliv

světovému názoru. V dokumentární části uvnitř listu nadepsané ZEMĚPIS ÚTLAKU podává U. Kägi stručný výčet zemí, kde jsou základní lidská práva a politické svobody tím nejhrubějším způsobem potlačovány. V tomto smutném přehledu najdeme v abecedním sledu vedle sebe Brazílii i Čínu, Indonézii i Maďarsko, Jižní Vietnam i Polsko, Španělsko i Sovětský svaz. A mnoho dalších zemí: Československo nevyjímaje. Tam všude lidé ztrácejí svobodu a proměňují se v bezprávné otroky jen pro svůj odlišný politický názor. Všimneme-li si však č í s e l, jež jsou u jednotlivých zemí uváděna, dojdeme k hroznému zjištění: zatímco u vyloženě fašistických a vojensko-reakčních režimů v Řecku, Rhodesii, Portugalsku anebo Brazílii se jedná o číslíce nejvýše tisícové, v případě Sovětského svazu čteme: ve více než 600 trestných táborech je drženo podle neúplných odhadů více než m i l i o n sovětských občanů.

Tváří v tvář tomuto faktu si je třeba uvědomit, že navrhovaná konvence a mezinárodní inspekce může snad právě t ě m t o m i l i o n ů m přinést v budoucnu nějakou naději. Říkáme m ů ž e, neboť při dosavadních zkušenostech se sovětskou ochotou vůči j a k ý m k o l i mezinárodním inspekcím lze předpokládat, že lze předpokládat, že před autoritou světového ve-

Aufruf

Die möglichst umfassende Information über die politische Unterdrückung ist die wirksamste Soforthilfe an deren Opfer.

Die «Weltwoche» bittet deshalb Personen, die mit authentischen Berichten, Zeugenaussagen oder Briefen auf noch unbekannte, aktuelle Fälle politischer Verfolgung aufmerksam machen können, um ihre Mitarbeit.

Zuschriften an: «Weltwoche», Postfach CH-8021 Zürich.

řejného mínění dříve ustoupí rhodéský rasistický diktátůrek, nežli bohorovní mani-pulátoři nelidské supervelmoci, pro niž jsou miliony zničených životů vlastních obyvatel už po padesát let jakousi zruďnou s a m o z ř e j m o s t í.

Nicméně: iniciativa redaktorů WELTWOCHTE si jistě zaslouží náš obdiv a naši podporu. Právě pro onu vnitřní s p r a v e d l i v o s t, která je obsažena ve stejném stanovisku n a v š e c h n v s t r a n y. Tak jednají skuteční demokraté, pokud se nechtějí své důvěry v sílu skutečné demokracie vzdát. Na nás je, abychom je v jejich záměrech podpořili.

-PAT-

ZŘEKLI SE NASILÍ

[Poznámka k německo-sovětské smlouvě]

Vůči nám se však násilí nezřekli - tak by asi zněla odpověď našich lidí, kdyby se jich v anketě někdo zeptal, co soudí o sovětsko-západoněmecké smlouvě. A asi by také řekli, že Sovětský svaz si vyhrazuje pro sebe to, co Československu vytkl jako smrtelný hřích: úsilí o zlepšení hospodářských styků s NSR. Oni smějí, řekli by naši, my ne. Neboť oni jsou "vůči nás okupanti" a my jsme okupovaný malý národ. Vždycky se rozhodovalo o nás bez nás. Co nám zbývá jiného než resignace?

Ale snad to není tak jednoduché. Snad je třeba položit na misky vah klady i zápory. Předně nejsou naši okupanti v situaci, aby odmítali injekce, které jim může poskytnout hospodářský potenciál západu. Vědí velmi dobře, že prohráli "mírové soutěžení". A přestože kremelští páni udržují sovětské masy v revěfomosti, nemohla se tato prohra neprojevit ztrátou jistoty sovětského "etablissementu". Sovětská vládnoucí byrokracie se v minulosti opírala o určitou důvěru mas - nenamlouvejme si opak -, protože se jejich životní úroveň v průběhu let přece jen zvyšovala, i když zdaleka ne tak, aby SSSR - jak se masám slibovalo - "dohnal a předešel" západ. Dnes, kdy se růst produktivity v Sovětském svazu každým rokem snižuje, prodlužuje si "nová třída" život politikou biče a cukrátky: jednak utužením izolace, policejního teroru, cenzury a poručníkování, jednak snahou o dovoz zboží a strojů odtamtud, kde je obojího dost. Což ovšem už zas není izolace. Avšak tento rozpor ustupuje před strachem z Číny. Lze docela pochopit, že Sověti spěchali pojistit si své evropské impérium a uvolnit si ruce. Brežněv z toho všeho vychází jako úspěšný státník.

Ale je to rozhodující vítězství? Sotva. Kancléři Brandtovi dlužno uvěřit čestné pohnutky, které ho vedly ke smlouvě se SSSR. Jeho snahy o přeměnu neplodné studené války v politiku pohybu, pokroka a úlevy pro východní Evropu po lidské stránce jsou však reálné jen proto, že se shodují s něčím dalším - a to s americkou podporou sovětské protičínské politiky. A konečně ani ty dobré obchody s vý-



chodem nejsou k zahzení - také Brandtovi se velice hodí k uklidnění opozice v jeho prosperující zemi.

Jak bezvadně ta velmocenská "kybernetika" funguje, ukázal případ s kambodžským velvyslanectvím v Praze, kde Sověty řízené čs. úřady přerušily pročínskému usurpátorovi vodu, plyn, elektřinu a poštu - ve prospěch zástupce proamerické Lon-Nolovv vlády. A nyní obě supervelmoci společně hasí blížkovýchodní požár, neboť v arabském světě vzrůstá pročínská - a tedy protisovětská nálada. -

Jak dále? Nelze předpovědět partii šachu, protože partneři svobodně volí mezi mnoha alternativami možných tahů. Je pravděpodobné, že v této hře jak Spojené státy, tak Sovětský svaz se budou

občas k Čině chovat přívětivěji, aby zvýšili cenu svého partnerství v nové Svaté alianci super-velmocí. Spolkový kancléř Brandt se právem snaží dosáhnout pro svou zemi možného maxima nezávislosti na velmocích. Jiní budou následovat. Je doba čekání a příprav. Západoněmecko-sovětská smlouva snad přinese i Československu některé úlevy. Raději ale příliš nečekáme a připravme se

J. JAROSÍAV

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ POVSTANIE A DNEŠOK [K 26. výročíu]

*Jeden král tam z toho pokolení,
které nikdy Slávum nepřálo.
připravil mne ročne o málo
to, co jsem měl z dědictví a jmění:*

*Pak mne do pout, k soudu, do vězení,
k smrti zášti jeho tahalo,
potom na mne spáchat nechalo
horší nad smrt, oči vyloupent:*

*Při mém soudu tři jsem viděl strany,
Němci dvě a třetí Němcovým
mečem k tomu hnané slávké many;*

*Ptám se soudcu: co má byla vina?
"Kalil's vodu: Vidýť", ja odpovím,
"Dunaj teče z Řezna do Děvína!"*

[Ján Kollár: Slávy dcéra,
úrvok z 3. spevu]

Úvodom:

"Ludové hnutie nacionálsocialistické nechce byť obhajcom iných národov, ale predbojovníkom národa vlastného..."

"Nacionálsocializmus jako silu a iné hodnoty pre obrodenie a vzostup toho či onoho národa chceme podporovať len u tých národov, o ktorých vieme, že sily ich osudového vývoja sa nedostanú do nepriateľského rozporu s tendenciami vývoja národa nemeckého..."

Takto A. Hitler v "Mein Kampf" a Rosenberg v "Mýthu XX. storočia" k problému iných národov, nevynímajúc národy "vzaté" pod ochranu Veľkonemeckej ríše. -

Potom z tohoto [ako aj z dôvodov iných] sily osudového vývoja slovenského národa [vyjma extrémov pravo, či ľavo nedemokraticky a asociálne orientovaných], boli už v *stave zrodu slov. štátu v nepriateľskom rozpore s nehumánnou ideologiou* a ideologiami tohoto druhu vôbec, a tak aj s tendenciami nemeckého národa, a to v každej oblasti politického, hospodárskeho kultúrneho a vojenského života. Bolo predsa nemožné, spojiť i keď len "pro forma" a z určitých časových príčin [vojnové udalosti] prvok tradične náboženský, ľudský a demokratický s prvkom moderného ateizmu, voluntarizmu a expanzívneho nacionálsocializmu.

Tento rozpor nemohli odstrániť a zastaviť ani také skutočnosti ako: počiatočné úspechy nemeckých branných síl, diplomatické uznanie slov. štátu zo strany Z S S R, vojnová hospo-

Vyprávění pravého pražského stěhováka aneb "kontrarevoluce po česku"

Tak se nám to, pánové, zase všechno krásně normalizuje. Vejčepní zas točí pivo normálně pod míru, lidi na sebe štěka' po ránu v tramvaji, vobchody sou plný azbuků, a prodavačky sou z toho zoufalý.

Včera sem viděl jednoho azbuckýho lampáská, jak kupuje boty. Prodavačka se ho ptá na barvu a na číslo, ale von mávnuł rukou a povídá: - Ničevó! - a skoupil čtyry regály, jak to tam stálo a leželo.

Stará sháněla plinky. Nejsou. Vsadim se, že si z nich dělají Ivani vonuce do půlitrů. A dyž si člověk zapne rádio, přestává to mít gašť. Všechno by se to dalo klidáňko vydržet, káby v toho nekecali starý, známí papaláši, kerý má už člověk léta přečtený.

Tudle sme stěhovali jednoho takovýho revolucionáře z povolání do nového kvartýru. Zabral ho po jednom doktorovi, co zdrh' za kopečky. Kšeft za všechny prachy! A co sme si u toho vyslechli! To bylo furt: - Soudruzi, vopatrně, ať se ta skříň nepoškrábe! Pozor na

malbu! Ten gauč, přeneste, soudruzi, do vedlejšího pokoje! - a soudruzi bejčili, až se z nich lílo.

Ještě ke všemu se nám motal pod nohama jejich malej kluk a stříkal na nás vodu z pistolky. Nakonec to dokopla milostivá paní soudruhová, když toho spratka vokřikla: - Jaroušku, nestříkej na soudruhy dělníky! -

Jo - a místo tuzeru nám ten bafuňář podal soudružsky ruku. Dobrý, co?

Z týdlety noblesní štace sme jeli na druhou, kousiček za Prahu. Každěj žízeň, že by se vo ni moh' vopřít, a tak sme vyhlíželi hospodu jako dromedár oázu. Že to byl pechovej den, musel stát před putykou malej sovětskej transportér a v hospodě samozřejmě azbuci. Kousali pivo. Říkám kousali, páč voni nepijou, voni pivo žmoulaj' jak chleba a sypou si do něho sůl. Maj' při tom děsnou radost, že jim to víc pěni.

Hospodskej byl z nich celej na větvi, to na něm bylo vidět, a parta chlapů v rohu vztekle mastila mariáš. Dali sme si každěj jedno tvrdý, zaplatili sme - a ani nevím, jak to přišlo, prostě sme se na sebe podívali, a jeden po druhým sme se vytrousili ven.

Lojza začal vyndávat hevery; nemusel nám nic říkat. Hned sme věděli, vo co mu de. Ne-

*
loupež

dárska konjunktúra, represívny charakter vládnuceho režimu a ďalšie. Naopak, nemecká prax v okupovaných častiach Európy, vstup U S A do vojny, neskorší obrat na voj. poli v prospech spojeneckých armád a konečne, ústup nemeckých vojsk na všetkých frontoch, len potvrdili jeho opodstatnenosť a vytvorili vhodné časové podmienky k prechodu do fázy otvoreného, organizovaného, účelného, ilegálne už pripraveného boja - *povstania armády a demokratických síl národa*.

Voj. jednotky, včítane výzbroje, výstroje, zásob a velenia, sústredované do terénne členitých priestorov severovýchodného Slovenska a z časti i Banskej Bystrice [časť nemeckého obranno-zadržovacieho plánu voči postupu sovietskych vojsk], tvorili jeho jadro. Predpokladané a organizované zapojenie voj. útvarov z ostatného územia, mobilizovaní rezerv a podpory obyvateľstva, existujúce zapojenie na demokraticky orientovaný zahraničný odboj bolo dostatočnou zárukou kladného výsledku tohoto boja. Bolo prejavom schopnosti, rovnocennosti, svornosti národa a ideologickej súnaľezitosti k netotalite a časovej povojnovej *e v o l u c i í* [záruky slobody, práva, istoty, dobovo nutného sociálneho pokroku] - pri minimálnych ztratách hmotných a obzvlášť duchovných.

Avšak paralelné organizovanie nevojenskej zložky odporu -partizanského hnutia- na odlišných ideologických základoch, spôsoboch boja a konečných cieľoch, a z toho vyvstávajúca situácia "rozdeľ a opanuj", značne narušila potrebnú jednotu demokratických síl a ovplyvnila výsledky voj. povstania v jeho počiatkoch. Pripočítajúc k tomu prezradenie príprav v konečnej fáze orgánom nem. zpravodajskej služby [či už extrémom pravým či ľavým], snahu nem. voj. kruhov o rýchlu a prekvapivú likvidáciu zmienenej jadra [odzbrojením a odtransportovaním do zajateckých táborov v Nemecku], účasť zložiek H G v bojoch po boku nem. vojsk [ako faktor dezorientujúci a demoralizačný], *boli dosiahnuté výsledky voj. povstania za tohoto stavu situácie a napriek bagatelizačným snahám už spomenutých extrémov - vtedy a dnes - symbolom odvahy aj mementom pre budúce generácie*. A v podmienkach nepredvídateľného vývoja medzinárodnej situácie - vyvolávaných vln revolučných a nacionálnych, prehodnocovania stavu, hľadania hodnôt a ciest - *symbolom a taktiež varovaním pre nás*. -

Bolo to povstanie za obnoveny spoločný štát oboch národov, za ich spravodlivejšie a rovnocenne postavenie - za republiku - vyhovujúcu hospodárskym, spoločenským a sociálnym požiadavkám doby.

trvalo to snad ani mžik - a pancéřáček byl v našem stěhováků. Franta zabouch' zadek, vodpliv' si a povídá: - Gentlemani, tohleto je loupež století! -

Dyž sme vocaď vyjžděli, řvali sme smíchy. Ale jak sme se blížili ku Praze, docházal nám humor. Copak, vyfouknout ten pancéřák, to byla legrace. Ale co teď s ním?

Chtěli sme ho hodit do Vltavy. Ale báli sme se, že při tom nízkým stavu vody bude čouhat ven. Franta je blázen. Chtěl ho vodlifrovat na zahrádku k tomu papalášovi, co sme ho ráno stěhovali, ať prej si ho postaví na věčný čas do alpinky místo trpaslíka.

Mezitím, jak jsme se pozdějc' dozvěděli, začal před hospodou péknej fořr. Azbuky mohla klepnout pepka, když zjistili, že maj' vojenskou techniku v čudu. Byli v troubě s celým svým marxleninismem, páč nemohli najít žádnou stopu, ačkoliv k tomu místu povolali policajty i se psama. Nakonecprej usoudili, že jim ten transportér vyfouk' nějakej kontrarevoluční vrtulník; zburcovali kde koho, i hasiče, kerý pak tři dny s policajtama prošťuchovali bidlama Labe. Nic nenašli.

A taky nic najít nemohli, jelikož Lojza dostal světovej nápad: vzpomněl si na svého bráčku, kerej dělá vrchního opraváře v nedalekém

státním statku. A tak sme tam zajeli.

- Vezem ti dáreček vod sovětskejch turistů, - řek Lojza bráčkovi, kerej na nás zíral, jako bysme s tím stěhovákem spadli s Marsu.

Dyž si ten dáreček prohlíd', posunul si čepici, poškrábal se pod ní a povídá: - Dobrý! - Pak ukázal na starý pluhy, sekačky a různé jiný krámy. - Dobrý, beru. Tady v tom harampádí ho zaručeně nikdo hledat nebude. -

Jako správnej českéj člověk si ten pancéřák začal vodborně prohlížet a hned zjistil, co se mu z něho šikne. Pásy prej na traktor, pancéřový pláty na střechu kravína, aby kravám neteklo do žlabu. Stejně už půl roku nemoh' sehnat krytinu. Jásal nad každým šroubkem a matičkou. Prostě poznali jsme, že ten pancéřák přišel do povolanejch zlatejch českéjch rukou.

Přetištěno z časopisu TEXT 70, č. 7-12.
Schneiderova povídka má spolu s dalšími vyjít v připravované knížce SALONK DOČASNĚ UZAVŘEN s podtitulkem "Zbraslav není Sarajevo" v nakladatelství BOHEMIA v Michově

STANOVISKO JUGOSLAVSKÝCH
MARXISTŮ k srpnovým
událostem v Československu

Před časem přinesl jugoslávský filosofický časopis PRAXIS několik článků, zabývajících se důsledky vojenského přepadení Československa Sovětským svazem. Názory progresivních levicových publicistů z Jugoslávie nejsou pro nás bez zajímavosti.

Teoretickým hodnocením srpnových událostí se zabývají články Rudiho Supka "Porážka, která ohlašuje novou etapu socialismu" a Danka Grliča "Poznámky o Československu a o nových tendencích v socialismu." Rudi Supek se domnívá, že existují revoluční porážky, které se rovnají vítězstvím, poněvadž ohlašují nové časy, jsou východiskem nové historické diferenciaci a jako takové urychlují běh dějin.

Jde o novou polarizaci revolučních sil, o nový typ socialismu, přizpůsobený rozvinutým evropským zemím." R. Supek se dále zamýšlí nad motivy vojenského zásahu pěti zemí varšavského paktu a domnívá se, že byly především ideologické. Podle Supka jde o boj, jenž se týká pojetí "socialismu, typu socialismu", o konflikt mezi sovětským socialismem a evropským socialismem, "o typ socialismu, o němž Lenin tvrdil, že by v západoevropské zemi, která by provedla revoluci, ihned přeběhl Rusko, navzdory prvenství Říjnové revoluce." -

Danko Grlič věnuje své poznámky řadě otázek etické a politické teorie, které vstoupily do popředí v souvislosti se srpnem. Nejzajímavější jsou jeho úvahy o problému "vměšování" a o souvislosti vývoje v předsrpnovém Československu a mezinárodní "nové levici".

"Československý experiment", píše Grlič, "otřásl při-

SVETOVÝ KONGRES SLOVÁKOV
(Zo správy delegácie švajčiarských slovenských
organizácií. Zkrácene prevzato z INFORMACII
Združenia priateľov Slovenska, č. I)

V dňoch 19. až 21. júna t.r. zišiel sa v New Yorku v hoteli Americana, prvý svetový kongres Slovákov.

Kongresu sa zúčastnilo cca 250 delegátov zo 16 krajín všetkých svetadielov. Z Európy bolo prítomných 38 delegátov, okrem delegátov bolo prítomných do 100 hostí, poväčšine z USA a z Kanady.

Švajčiarsku delegáciu tvorili: za Združenie priateľov Slovenska dvaja delegáti, za Slovenský kresťanský odborový zväz dvaja delegáti, za slovenskú časť katolíckej misie pre Slovákov a Čechov vo Švajčiarsku jeden delegát a jeden hosť.

Kongres dosiahol tieto výsledky:

- Rozhodol vytvoriť trvalú strešnú organizáciu pre slovenské ustanovizne vo svete.
- Schválil štatút tejto organizácie.
- Vyhlásil zvolaný Kongres za neskončený a rozhodol ho ukončiť na záverečnom zasadnutí v júni 1971 v Toronte v Kanade.
- Schválil Deklaráciu a viacero rezolúcií.
- Zvolil na čas jedného roka funkcionárov, ktorí do záverečného zasadania povedú organizáciu.

Švajčiarska delegácia sa do kongresových prác intenzívne zapojila a získala si dobré meno i sympatie. Podielala sa na práci kongresovej komisie pre Deklaráciu a komisie pre štatút, pre zástupcu švajčiarských Slovákov bolo rezervované miesto jedného podpredsedu, traja delegáti vystúpili vo verejnej diskusii, vedúcich delegácie prijal na súkromnej návšteve predseda Svetového kongresu, pán Štefan ROMAN a Švajčiarsko bolo predbežne vyhladené za miesto, kde sa má na jeseň t.r. konať konferencia európskych delegátov a ďalších slovenských predstaviteľov v rámci kongresu.

Vo správe sa ďalej píše: Napriek celkovému pozitívnemu hodnoteniu kongresu, nemohli sme nevidieť i chyby a nedostatky a či už vo verejnej diskusii alebo v kuloárových rozhovoroch sme sa snažili na ne otvorene poukázať. Pripojili sme sa s celou rozhodnosťou k tým delegáciám a skupinám, ktoré žiadali, aby sa základňa strešnej organizácie čo najviac rozšírila a aby se preto kongres neuzatváral. Čas jedného roka treba využiť na získavanie ďalších k spolupráci. V súlade s mandátom, ktorý nám dali naše švajčiarske slovenské organizácie sme žiadali, aby sa zo svetového kongresu nestala eminentne politická záležitosť, ale naopak, aby sa súmerne rozvíjali kulturne, sociálne, náboženske, spoločenske a hospodárske záujmy Slovákov vo svete, podporovali kontakty medzi Slovákmii v zahraničí a Slovenskom, upevňovalo slovenské povedomie

medzi rodákmi žijúcimi v neslovenskom prostredí a aby sa politické otázky neriešili z aspektov minulosti, z pozícií historiky prekonaných, ale z pohľadu budúceho svetového, najmä európskeho integračného vývoja. Naše názory, pochopiteľne, nenašli všade iba porozumenie, ale narazili kde tu i na nesúhlas. Myslíme si však že bolo správne na kongres ísť, tam vystúpiť, prehovoriť a nedívať sa ľahostajne na to, ako si mnohí z nevedomosti, alebo prepriateho konzervatismu vytvárajú alebo udržiujú falošné a nereálne predstavy o skutočných potrebách a problémoch nášho národa.

Sme presvedčení, že ak sa behom jednoročnej určenej časovej lehoty podarí zvolenému predsedníctvu dosiahnuť kontakty a prísľub spolupráce ďalších, na kongresových prácach doteraz nezúčastnených organizácií a skupín Slovákov, bude mať naša svetová slovenská strešná ustanovená nádej na ozajstný úspech a získa nielen morálne, ale i faktické právo hovoriť a vystupovať za Slovákov roztrátených v krajinách širého sveta.

Z DEKLARÁCIE, prijatej na Prvom svetovom kongrese Slovákov citujeme:

...Zmyslom slovenských dejín je uskutočnenie slobody a sebauplatnenie. Dosahovanie tohto cieľa sa neobišlo bez bojov a práce mnohých generácií a vyžiadalo mnoho obetí. Aj teraz, keď náš národ nemôže volne rozhodovať o svojom osude, veľké obete musia prinášať všetky jeho časti. Slováci, žijúci vo svete, z ktorých mnohí sa narodili na americkom kontinente a inde, považujú si za mravnú povinnosť zjednotiť sa v práci za prirodzené práva nášho národa, za jeho plnú slobodu a samostatné určovanie svojich osudov a považujú za svoju povinnosť a poslanie podať svetu pravdivý obraz o živote a snažiac sa slovenského národa po slobodnom a demokratickom živote. Dnes cítíme túto povinnosť tým hlbšie, že na Slovensku sa znovu nancuje režim, ktorý sa protiví slovenským tradíciám a že Slovensko je okupované cudzou veľmocou.

Vychádzajúce z týchto predpokladov,

- hlásime sa k tým hodnotám slovenských dejín, z ktorých sa náš národ zrodil, ktorými sa udržiaval a začlenil do civilizácie a medzi kultúrne národy;
- vyhlasujeme, že slovenská otázka je otázkou medzinárodnou. Preto žiadame pre slovenský národ medzinárodnú spravodlivosť, vyjadrenú plnou demokratickou štátnosťou;
- stavíme sa kladne k integračnému procesu v Európe a žiadame, aby sa slovenský národ mohol slobodne a bezprostredne zúčastniť na tomto procese;
- úprimne si želáme, aby sa situácia v Európe vyvinula tak, že by nebolo na prekážku pri nadvazovaní a udržiavaní kultúrnych stykov medzi Slovenskom a Slováckmi vo svete. -

nejmenším veľmi silne často užívanou a zneužívanou predstavou konzervatívnych sil, že lze klásť rovnítko medzi socializmus, totalitarizmus, teror a zničenie všeho individuálneho a že marxizmus je ideologickou apológiou nelidských poměrů...Stalo se nemožným házet do jednoho pytle stalinistický a humanitní tvořivý socializmus. Ujasnilo se, že zde nejde již o nějaké nepodstatné rozdíly, nýbrž o diametrálně protichůdná stanoviska, právě tak jako československý pokus nebyl liberálnější nebo dokonce umírněnější variantou moskevského pojetí, nýbrž radikální roztržkou s praxí, která se zpronevěřila socialismu a těžce jej poškodila."

Danko Grlič se teoreticky zamýšlí i nad stanoviskem každodenní politické praxe, která odmítá *vměšování do záležitostí druhých zemí*. Grlič tuto tezi považuje za nesprávnou a nemarxistickou, i když, jak dodává, to může mnohé lidi šokovat: "Toto heslo každodenní politické praxe, o němž tak často v poslední době čteme, může sice sloužit jako všeobecně uznávaná norma mezinárodního dění, a to k určitému vnitřnímu zabezpečení vlastního vývoje, k obraně proti vnucování cizích koncepcí. Může však také - a v tomto smyslu se to již stalo - sloužit v podstatě reakční praxi, že totiž lze ve vlastním domě, ve vlastní zájmové sféře dělat vše, že je dovoleno zachovávat nehumánní poměry, přičemž nikdo nemá právo se vměšovat. Nemáme například právo se vměšovat do 'vnitřních záležitostí' Rhodésie, Biafry, Jihoafrické unie a nyní také Československa? Zastávám názor, že socializmus a také filosofický

Satirický občasník B I Č : **Gueto, v zemi je pustol! Oběs se, zkus to!**
37, Avenue Joseph-Sehrettin,
93-GAGNY - Francie

marxismus jsou povolány v zásadě k tomu, se 'vměšovat' do těchto takzvaných cizích záležitostí... že strašlivé metody útisku lidské důstojnosti, které se uplatňují ve světě pod pláštěm socialismu a jeho jménem, mají být odhalovány a také nehumánní, ztechnizované a standarizované vývojové schéma na Západě, které tak často dovoluje manipulování člověka, ba dokonce celých národů.

S v o b o d n á
E V R O P A

o h r o ž e n a ?????????????????

V týdeníku STERN z 9. srpna se objevil článek o vysílačkách RADIO FREE EUROPE a RADIO LIBERTY s pozoruhodným nadpisem: Amí go home - Spolková republika nebude na své půdě trpět štvavé vysílačky. Pařížský EXPRESS přinesl již předtím zprávu, že v důsledku německo-sovětských jednání si pozval ministr zahraničí Scheel k rozhovoru oba ředitele zmíněných stanic a dal jim najevo, že činnost jejich vysílačů je na německém území v nynější době nežádoucí. Zda to byla jen předčasná kachna francouzských lovců senzací, to se ještě neví. Každopádně však spolkové ministerstvo zahraničí tyto pověsti energicky dementovalo a popřelo, že by k nějakým podobným oficiálním jednáním došlo. Nicméně, jak EXPRESS, tak i NEUE ZÜRCHER ZETTING [v č. 401 z 30. srpna t.r.] se domnívají, že není vyloučeno, že nové Brandtově východní politice mohou padnout za obět i tyto dvě rozhlasové stanice, proti nimž Kreml ne-

NAARDENSKÉ SETKÁNÍ

Ve dnech 15. - 18. srpna se konal v holandském Naardenu sjezd Čechů a Slováků žijících v exilu. První sjezd se uskutečnil v minulém roce. Letošní byl zvláště slavnostní. Byl spojen s oslavou díla Jana Amose Komenského, evangelického kazatele, českého exulanta a velkého učitele národů, u příležitosti třístého výročí jeho úmrtí. Naarden, místo posledního odpočinku Jana Amose Komenského leží asi 20 km východně od Amsterdamu. Jeho stará část byla pevností. Na území této pevnosti bylo zřízeno Komenského museum, kaple a v parku stojí jeho bronzová socha v nadživotní velikosti. O tyto památky se pečlivě stará město Naarden.

Naardenské hnutí, založené koncem roku 1968 z iniciativy Jaroslava Brodského, za aktivní spolupráce reverenda Langa a dalších Čechů a Slováků v Londýně, si vzalo za úkol sdružit všechny příslušníky našich národů, žijících mimo vlast v emigraci, bez rozdílu náboženského a politického přesvědčení. Je to hnutí nadstranické a svoji činnost opírá o Chartu lidských práv Organizace spojených národů. Chce usilovat o znovunastolení svobodného, nezávislého a demokratického Československa.

Sjezdu se zúčastnilo asi 200 Slováků a Čechů, kteří se do Naardenu sjeli téměř ze všech zemí západní Evropy a Spojených Států Amerických. Sobotní odpoledne bylo věnováno seznamování a prohlídce Komenského musea a kaple. V neděli dopoledne po bohoslužbách byly slavnostně u Komenského pomníku připjaty na věnec stuhy delegací z jednotlivých zemí. Odpoledne se konaly volby nového výboru. Bylo rozhodnuto, že sídlo hnutí zůstává v Londýně. Pro nepřipravenost delegací z jednotlivých zemí bylo dohodnuto, že každá zemská organizace dodatečně zvolí a do výboru vyšle tři členy.

Večerní přednáška Dr. Stárkové z Londýna byla věnována dílu Jana Amose Komenského.

V pondělní improvizované přednášce Dr. Evžen Řehák z Paříže, zástupce porobených národů v UNESCO, velmi věcně zdůvodnil, že budoucnost malých národů ve střední Evropě může být nejspolehlivěji zajištěna na *principech neutrality*. Neutralita Československa by se měla stát spontánním heslem emigrace i národů doma. Důsledné a soustavné požadování neutrality musí dříve, nebo později najít sluchu u rozhodujících států a prosadit se. V další, velmi zajímavé přednášce zhodnotil Dr. Jánský z New Yorku řadu emigračních vln od období Komenského až po emigrační vlnu posrpnovou. Podle jeho vývodů uspěly pouze emigrace ve válečných obdobích. Důvod je v tom, že za války se mohou zájmy emigrace ztotožňovat se zájmy bojujících států, což v míru nebývá obvyklé.

Naardenský sjezd byl významnou událostí a světovou schůzkou československých emigrantů od první světové války až po uprchlíky nejčerstvější. *Jen jednotná emigrace může mít*

dosti sil a vlivu, aby mohla obhájit zájmy našich národů v dnešním rozbouraném světě. Josef BORECKÝ

[POZNÁMKA REDAKCE: To byla zpráva přímého účastníka Naardenského setkání. Bylo by však zastíráním pravdy, kdybychom se nezmínili o určitých rozporech a neshodách, které jednání letošního naardenského sjezdu provázely, zejména pokud jde o jednání vedoucích složek Naardenského hnutí. Od části dosavadního předsednictva Naardenského hnutí jsme dostali do redakce příspěv, z něhož vyplývá, že mezi jednotlivými členy dosavadního vedení došlo k vážným názorovým i osobním rozporům, které, jak se domníváme, vyplývají z celkové organizační neujasněnosti hnutí. Zdá se, že nejvážnější je nedorozumění mezi londýnskými a holandskými zástupci. Jakmile si sami uděláme jasno, o co vlastně běží, nebudeme se rozpakovat naši veřejnost ve Švýcarsku o věci informovat. Nemělo by smyslu živit nějaké iluze, pokud by skutečnost byla zcela odlišná.]

přestává rozhořčeně protestovat. Že by to byla pravda, to se nám nechce věřit. Pokud jsme se mohli přesvědčit, není vysílání Svobodné Evropy "hecem", jak tvrdí Rusové, ale zdrojem seriózních a pravdivých informací i publicistických a kulturních pořadů. Nebo chce snad Brandt začít vyhovovat sovětům právě v té nejchoulostivější otázce svobody slova? Věru - nebezpečná hra pro demokracii. To jsme poznali. -

SJEZD MUKLŮ V TORONTĚ

Sjezd bývalých čs. politických vězňů, který se konal 4. července 1970 v Masarykově domě v Torontě, byl úspěšný: účast byla znamenitá [vzdor horku] a dobrá příprava sjezdu umožnila, že jednání mělo rychlý spád. Všechny záležitosti byly vyřízeny ve stanoveném čase. Sjezd řídil Míla Komínek, který byl se skupinou muklů zvolen do výboru organizace v lednu 1970. Výbor v sestavě Míla Komínek, Jirka Stračovský, Jirka Bláha, Frant. Ellinger, Josef Horký, Eva Nováková a Jaroslav Kučera, udělal za 5 krátkých měsíců kus práce. Sestavil stanovy organizace a rozeslal je k připomínkám a schválení všem členům: vysvětlil důvody, které prozatímni výbor vedly k přijetí nového českého a anglického názvu a nechal si tuto změnu písemným hlasováním schválit; učinil první kroky k řádné registraci spolku v Kanadě; dal podnět a účastnil se dvou úspěšných protikomunistických akcí v Torontě [demonstrace během banketu na počest Lenina a letáková akce během koncertů Rudé Armády]; opatroval práci pro nezaměstnané členy;

poslal zprávu o existenci organizace českému a slovenskému tisku ve svobodném světě; díky článkům v tisku navázal styk s několika bývalými vězňů dnes žijících hlavně v Australii, Záp. Německu, Švédsku, USA a Švýcarsku; podpořil svépomocí několik potřebných jednotlivců a rodin a vydal tři čísla oběžníku "MUKL". Sociální sdružení navázalo od ledna 1970 úzkou spolupráci s některými aktivními českými nebo slovenskými demokratickými organizacemi v Torontě. Úspěch takové spolupráce se odrazil i v tom, že zástupci těchto organizací byli na sjezdu jako hosté přítomni.

Nový název a adresa Sdružení:

Welfare Association of former Czechoslovak Political Prisoners [Canada]

Sociální sdružení bývalých československých politických vězňů v Kanadě :

P.O.Box 1219

Terminal "A"

T o r o n t o 116, Ont.

Canada

PŘÁTELE SLOVENSKA SNĚMOVALI

Ústřední výbor Sdružení přátel Slovenska svolal na dny 22.-23. srpna 1970 do města Bruner [SZ] řádné generální shromáždění Sdružení přátel slovenska. Zároveň se konal "Slovenský den ve Švýcarsku". Program, připravený na první den, zahrnoval organizační jednání, hry a zábavy pro děti a večer společenské posezení s tancem, na druhý den bohoslužby, setkání na Rütli a sportovní a rekreační činnost.

Z celkového počtu ca 280 členů švýcarského Sdružení přátel Slovenska bylo v sobotu odpoledne na organizačním jednání přítomno ca 86 členů s hlasovacím právem. Kromě běžných výročních spolkových záležitostí byla přednesena i zpráva o účasti na Světovém kongresu Slováků, který se konal ve dnech 19.-21. června t.r. v New Yorku.

NÁŠ ROZHOVOR:

TAK VÁS TU MÁME

[Text písně]

*Tak vás tu máme, bratři z krve Kainovy
poslové noci, která do zad bodá dýku
tak vás tu máme, vnuci Stalinovi,
však ne jako včera.-Dnes už bez šeftku.*

*Však díky za železné holubičky míru
a díky za polibky s chutí hořkých mandlí
V krajině přelíbězně zavraždili vůru,
na cestě rudé šipky - jako pomník padlých.*

*Vám poděkování - a vřelá objetí
za provokování a střelbu do dětí.
A naše domovy nechť jsou vám domovem
Suvědky jsou hřbitovy, páchnoucí clovem.*

*Vím, byla by to chyba plivat na pomníky
Nám zbývá naděje: my byli jsme a budem.
Bolšojů spasibo, braťja zachvaščiki
spasibo bolšoje, nikagda nězabuděm!*

N i k a g d a n ě z a b u d ě m ! !

JHO PÍSNIČKY NEJSOU VESELE, nelákají k tanci, ba mnohdy jsou velmi chmurné a při jejich poslechu běhá mráz po zádech. Stal se známý zejména svým "bratříčkem", jímž vyjádřil smutek, beznadějí a zoufalou bezmocnost, kterou jsme všichni pocítili tváří v tvář pancéřům. Ano, je to Karel K r y l, mladý, nenápadný blondák se svojí nerozlučnou kytarou a lýkovým "žebrodlem".

Někteří z nás, které okupace zastihla v zahraničí, ho ani neznají, a proto jsme za ním zašli a položili mu několik otázek:

Pane Kryl, kdy jste vlastně začal zpívat?

Začal jsem zpívat, když mi byla minuta, protože jsem vydal čisté koncertní C. To bylo poprvé, co jsem projevil své hlasové fondy, které jsem pak projevoval daleko víc. Postupem času jsem se naučil prosté lidové písně, jako "Ovčáci čtveráci" a tak. Pak jsem začal zpívat v národopisném souboru a tam jsem začal zpívat lidové písničky...

Kde to bylo, v Praze?

Kdepak, na Moravě; já jsem z Moravy a zpívalo se u nás doma, táta zpíval, máma zpívala...

Doma, to je kde?

Doma u rodičů, v Kroměříži, když byly kdysi takové doby, že se v rádiu zpívaly takové ty písničky jako "Vesele, vesele se usmívá, kdž mu soustruh zazpívá, vesele, vesele...". nebo "Řekni mi, řekni mi, mamínko moje, o čem si zpívají v továrnách stroje", druhá sloka: "Zpívají, zpívají jako ti ptáci, ať lidi rádi jsou, že mají práci..." Nebo ta: "My jsme ta armáda lidová, ve jménu Jana Žižky z Trocnova, ve jménu Jana Žižky, Češi jsou lišky, lišky..." Pak jsem dostal kytaru, to jsem přišel na keramiku, a zpíval jsem čundrácké písničky, kterých ještě dneska znám asi dvě stě a ruské písničky jsem zpíval, těch znám asi devadesát v originále a když jsem to tak všechno dal dohromady, přišel jsem na to, že bych taky mohl skládat sám a udělal jsem první "přeslavný" text na melodii Duke Ellingtona "Svou lásku mi dej". To už ani nebyl med, to byl cukrkandl. No a jako každý sedmnáctiletý mladík, člověk obvykle začne psát básně, neboť nemá jinou příležitost, jak se seznámit s dívkami. Hlavně se mi líbil Nezval, Halas, Villon a Rimbaud - to byli čtyři lidé, kteří uměli dělat zpívací texty. A poté jsem začal při brnkání na kytaru taky skládat písničky. První byla "Potkal jsem svou tchyni na mostě v Bechyni, vítr ji rozfoukal drdol" - to je polka. No, a pak přišly takové ty legrace s malými divadly a recitoval jsem v divadle polopoesie. To bylo v těch třech letech uvolnění, kdy běžel jazz. A tak jsem dělal tokové ty bluesové a slowfoxové věci a to už jsem byl v Teplicích. Pak jsem byl šestadvacet měsíců a sedmdesát dní na vojně. Tam mě měli rádi. Dělal jsem tam dva programy, první se jmenoval Smyk, ten byl protiválečný a druhý byl už protivojenský a jmenoval se "Nálet na bílý." Za ten první jsem dostal pochvalu a za druhý sprdaka.

To jste se pak dostal, po vojně, v Teplicích do divadla?

Ne, já jsem tam vyráběl záchodky, coby keramik, a měl jsem hrdý titul "kádrová rezerva v továrně na záchodky". Tehdy v roce pětadesát jsem začal psát takové ty dnešní písničky, první byla Buffalo Bill. Ta byla taková legrační; bylo tam: "Před lety v příkopu u Černé při Čopu asi jsem snil, to netuše, že tady v okopu hrobeček vykopu, abych tu snil, abych tu shnil." Po Villonovi v Teplicích přišel recital KKK - Kučera, Kryl, Königsmark, kde jsem měl první písničky. Pak jsem dělal v Olomouci soukromě hospodařícího zemědělce, muže v domácnosti jeden rok a psal jsem repertoáry. Tak vznikl "*Neznámý voják*" a "*Veličenstvo kat*". Prvního ledna šedesát osm jsem odejel do Prahy a začal jsem zarábát v televizi jako asistent scény, potahoval jsem kabely a stál u dveří, aby nikdo nevrzal, dělal jsem čtyři nebo pět měsíců v Rodinné poště. Z té televize jsem se hlásil na FAMU. Tam mě ten první rok nepřijali, druhý rok jsem se nehlásil a to mě zase přijali bez přihlášky na základě mé desky, která tehdy vyšla. Pak jsem byl zaspívat na studentské stávce...

To jste trochu přeskočil, pane Kryl. Tady by bylo třeba zmínit se o invazi.

Já jsem odejel devatenáctého z Prahy a jel jsem za rodiči na chatu, abych měl konečně dovolenou. Večer jsem ještě zpíval u táboráku ruské písně. Měli jsme z toho legraci a když jsem se vracel do chaty, tak tam nahoře začaly hučet Antonovy Anduličky a už to bylo. To byl takový šok, já si z té doby ani nepamatuju, jak to bylo. Byl to hrozný kvalt, poněvadž já jsem psal plakáty a ještě písničky a lepil jsem to a jezdil do Ostravy, z Ostravy do Kopřivnice a v Kopřivnici jsem dělníkům zpíval "*Bratříčka*" a "*Bratry z krve Kainovy*". Ty "*Bratry*" teď málo zpívám, protože totiž ta písnička nemá odstup, byla psána moc citem. No a pak přišlo dokončení "*Pasážové revolty*", za kterou jsem dostal sprdunk od soudružek redaktorek v Mikrofonu. Říkaly, že jsem poraženec a pathetik. Já jsem chodil v černé košili, bez trikolory a to mě vždycky potkaly a říkaly: "Hele, jak to že nemáš takový ty tři, takový..." No a když jsem je neměl, tak jsem byl prostě kolaborant. Na malém městě se ty typy začaly projevovat daleko víc a na daleko menším prostoru. Tam byla ta žachovnice menší a přehlednější. Charaktery se tam vyvíjely daleko rychleji. Viděl jsem už tehdy ty první poražence a taky ty první bestie, co přemýšlely, co jako udělají zejtra. A už se začalo projevovat "vstřícné předposrání", jak hezky řekl Vaculík. Pak jsem jel do Prahy, protože tam byla práce, dostal jsem se do Semaforu a tam jsme měli docela úspěch a pak už se dostal "*Bratříček*" na Houpáčku. Ten byl poprvé druhý a podruhé první, nakonec vypadl z Houpáčky díky tomu, že ji zakázali, právě kvůli "*Bratříčkovi*" a kvůli "*Běž domů, Ivane*". Pardon, ta se nejmenovala "*Běž domů Ivane*", ale "*Nezapomeň si tu klobouk*". Začal jsem dostávat spousty dopisů takových těch bolavých, že jsem už potom ani neměl čas na všechny odpovídat. Tehdy jsem začal psát "*Rakovinu*", to už se to projevovalo. A přišel leden a Palach a to mi říkali, proč neudělám písničku na Palacha, ale já jsem nemohl. Na to člověk potřebuje odstup a především - ten čin byl tak velký, že nepotřeboval komentář.

Jak to bylo se Smrkovským, my známe tu fotografii z Textu?

Bylo to někdy koncem února šedesát devět na zahájení výstavy mladých umělců a tam jsem zpíval "*Znamení doby*" a "*Bratříčka*". Když jsem dozpíval "*Pasážovou revoltu*", která byla poslední, ozval se veliký potlesk a pan Smrkovský pochopitelně jako státník to nemohl jen tak přejít, no vždyt tam byl jistě pod dohledem, tak se napřed vůči tomu ohradil: "Tak takhle ne, mladý příteli, myslím, že to bylo viděno příliš černě. To tak není, z toho je východisko." No a za dva týdny ho zbavili funkce. Ještě jsem s ním potom dál povídal a mně z toho rozhovoru bylo smutno, že ten pán pravděpodobně věděl, že to jde do háje, celá ta lidská tvář. Já vím, že měl podíl na Únoru, na milicích a na celé politice KSČ. Já myslím, že je to pán, který, "nad rozumem víra" se tomu říká.

Dovolte pane Kryl, jednu nediskrétní otázku. Který jste ročník?

Já jsem ročník čtyřicet čtyři; já jsem se o tyhle věci dost zajímal. Bylo mi vždycky jasné nejen proti komu jsem, ale taky pro koho.

A bylo vás víc v té vaší generaci?

Mohu říct, že jich bylo velmi mnoho, v té mezigeneraci, ne tedy v té big-beatové. Jsou to dnes lidi tak pětadvacet až osmadvacet let, kteří nemají naprosto žádné iluze a nevěří. Jejich optimální vlastnost je skepticismus, tedy mladí starci, kteří příliš mnoho pamatují.

O minulosti vás informovali jistě vaši rodiče ?

Ne, můj otec mě nikdy neinformoval, on mi jen říkal: "Dívej se kolem sebe a udělej si vlastní úsudek. Dříve než někam vlezeš, přesvědč se, co to vlastně je." Právě proto jsem jednoho dne odmítl vstoupit do Pionýra, poněvadž to tam bylo blbě. Já jsem například nevěřil procesu se Slánským a to ne politicky, tomu jsem tehdy ještě nerozuměl, vždyť mi bylo osm let, ale já jsem nepochopil člověka, který může žádat pro sebe trest smrti - to přece neexistuje.

Povězte nám, pane Kryl, co vás vedlo k tomu, že jste nakonec odešel?

Já jsem byl v Norsku v červnu a červenci šedesát devět a to už jsem byl přísně nedoporučen ve všech rozhlasech českých, moravských i slovenských, bylo přísně zapovězeno zmiňovat se o mně v jakýchkoliv novinách a neuposlechnutí se rovnalo ztrátě redaktorského místa a to si každý moc dobře rozmyslel. Měl jsem pořád ještě možnost dělat koncerty a tak jsem se z toho Norska vrátil. Byl jsem překvapen, jak se to doma za ty tři týdny změnilo, jak se změnil vztahy mezi lidmi. Tak už pak dost málo lidí bylo ochotno zvat někam ty "nebezpečné lidi". Já jsem měl už předtím pozvání od pořadatelů festivalu levicových radikálů na Burgwalde a odjel jsem tam 9.9.1969. Poslední věc, kterou jsem viděl z Československa, byla strážní věž a ostnaté dráty.

Jak jste se dostal do Svobodné Evropy?

Já jsem neemigroval do Svobodné Evropy. Přišel jsem tam požádat o tlumočníka pro Goethe Institut, kde jsem se chtěl přihlásit ke studiu a oni potřebovali nějaké písničky, tak jsem jim je začal dělat. Teď zpívám písničky polsky. Došel jsem totiž k názoru, že může-li se na Východě vůbec něco změnit, tak jedině spoluprací všech těch národů.

Pane Kryl, přijedete nám sem do Švýcarska letos na podzim zase zazpívat?

Samozřejmě.

Děkujeme vám za rozhovor a doufáme, že až někoho z našich čtenářů budeme zvat na vaše vystoupení, že se nezeptá jako minule: A prosím vás, kdo je to vůbec ten Kryl...?

HAY

CO ŘEKNOU TI PÁNI

*Co řeknou ti páni, co sedí tu ztrnule
plijí tu na ty kdož opustí vlast?*

Zas budou mlčet, jak mlčeli minule;
třásti se strachem a tiše si krást.

*Co řeknou ty dámy, co sedí tu s kukátkou,
tvé hry až o pravdě zakážou hrát?*

Vím, budou zas ochotně poslouchat pohádky
o tom, že pravdy je třeba se bát.

*Co řeknou ti všichni, co dnes ti tu tleskají
tehdy až mocní tě umlčí zas?*

Zas budou tančit jak jiní jim pískají;
Hopsat tak dlouho až zlámou si vaz!



PO NAS PŘIJDOU JINI ...

Ve středu 26. srpna vysílala švýcarská televize ve svém pravidelném pořadu RUNDSCHAU opravdu pozoruhodný dokument: televizní interview a několika sovětskými intelektuály, kteří prosluli svým veřejným a neohroženým protestem proti sovětskému režimu a kteří reprezentují dnes, zatím sice nepočetnou, ale o to neochvějnější o p o z i c i p r o t i neostalinské tyranii. Dokumentární záznam natočil americký novinář William COLE, vypovězený později ze Sov. svazu. Utajoval tento senzační autentický materiál potud, pokud byli JAKIR, AMALRIK a další na svobodě. Po jejich zatčení dal záznam k dispozici sdělovacím prostředkům; neboť sami ti, kteří jej s ním natočili, si přáli, aby se jejich slova dostala na veřejnost ve svobodném světě. Chtějí být slyšeni, neboť vydávají s nasazením života svědectví o nelidskosti režimu, ve kterém žijí.

Část výpovědi Pjotra Jakira a Andreje Amalrika otiskujeme v doslovném znění:

P J O T R J A K I R :

Něco se u nás opravdu změnilo. Myslím v lidech se změnilo. Alespoň v některých. Proti procesům s Danielem a Sinavskim a později s Ginsburgem a Galanskovem veřejně protestovala řada lidí. Přes 2000 podepsalo na různých místech dopisy, obsahující protest proti tomu, že jsou odsuzováni lidé za své přesvědčení. Během procesu předala Larisa Danielová a Pavel Litvinov protest proti soudnímu řízení přímo do rukou zahraničních korespondentů - šlo o apel ke světové veřejnosti. To byl první a velký krok, který se vymykal všem dosavadním tradicím. Nikdy předtím se u nás nestalo, že by se lidé obrátili na západní veřejnost s protestem proti nezákonnostem u nás. Považujeme to za podstatný pokrok v našem úsilí. Za stalinismu jsme nebyli s to prorazit železnou oponu a nikdo se nemohl dozvědět, co se u nás děje. Miliony lidí byly zahubeny, ale nikdo se o tom nedozvěděl. Dnes usilujeme o to, aby se svět dozvěděl o každém zatčení, o každém bezpráví. Chceme, aby lidé věděli, co se v naší zemi děje, jaké nezákonnosti se tu páchají. To považujeme za svou první, nejdůležitější povinnost. Já myslím, my všichni budeme postupně zatčeni, my kteří dnes tvoříme demokratické hnutí. Zatknou nás proto, že se režim bojí lidí, kteří jej kritizují. Ale o to nejde. Jde o to, že návrat k dřívějšímu stavu je dnes nemožný: když tu nebudeme my, přijdou po nás jiní. Už dnes jich je mnoho. Mnoho mladých lidí, mnoho myslících lidí v Sovětském svazu se už nikdy nevrátí k tomu, co bylo. Nás uvězní, budou nás bít a patrně nás zabijí, ale přesto budou lidé myslet jinak než dřív. Tím jsem si jist.

A N D R E J A M A L R I K :

Jedním z důvodů, proč jsem napsal svou knihu o Sovětském svazu, která došla na západě velké pozornosti ["Může se Sovětský svaz dožít roku 1984 ? - viz článek v č. 19 lonského ročníku Zpravodaje. Pozn.redakce.] byla snaha rozptýlit iluzi, která je rozšířena zejména v USA. Totiž iluzi o jakési "liberalizaci" sovětského režimu. Ve skutečnosti u nás nejde o liberalizaci režimu, podle mého názoru, ale o jeho stárnutí. Liberalizace by znamenala, že režim vědomně zavádí určité reformy, ve skutečnosti však režim u nás stále citelněji ztrácí kontrolu nad situací v zemi.

Z amerického hlediska má sovětský režim mnohem větší míru kontroly nad obyvateli nežli má americká vláda nad svými občany. Ale pro totalitní režim je tato míra kontroly už nedostatečná. Jako příklad pro toto tvrzení lze uvést široké působení necensurované ilegální literatury Samizdatu a jiných tiskovin. To není proto, že by režim tuto podzemní literaturu liberálně trpěl, ale prostě to už nezvládne. Hlavně proto, že nová dorůstající sovětská inteligence už s oficiální literaturou není spokojena a hledá další informační zdroje.

Stýkal jsem se mnoho s dělníky a kolchozníky a zdá se mi, že zatím příliš mnoho nepřemýšlejí o společenské struktuře, ve které žijí. Je v nich jakási apatická představa, že když se takhle žije, bylo to asi tak vždycky a taky to tak vždycky bude. Ale současně lze vycítit mnoho nespokojenosti s různými stránkami systému. To může mít nejrůznější formy. Jedni jsou nespoko-

Podobizny
Julie Daniela
a Jurije Galanskova
nakreslil
v koncentračním
táboře
malíř
Jurij IVANOV



Julij Daniel



Jurij Galanskow

jeni, že vydělává nápadně málo ve srovnání s jinými a že jsou z toho sotva živi. Jiní jsou nespokojeni s tím, že za poměrně slušné peníze, které vydělají, nemohou nic koupit. Kolchozníci jsou nespokojeni se svým neplnoprávným postavením, s tím, že například nemohou opustit vesnici, ve které žijí. Dělníci jsou zase nespokojeni se svou naprostou závislostí na vedení podniků. Obyvatelé malých měst jsou nespokojeni s tím, že se nesmějí přestěhovat do větších měst, kde by měli více pracovních příležitostí. A tak vzniká postupně v každém člověku dojem, že jeho soukromé potřeby a problémy patrně nějak souvisí s nedokonalostí a vadami systému, ve kterém žije.

Extremní zaslepenost vládnoucí kasty by mohla jednou vést ke katastrofě! Je to třída, která zabranuje jakýmkoliv změnám a nedovoluje společnosti, aby se stala sociálně mobilnější. - Padla tu také otázka, zda je pravda, že jsou u nás lidé, kteří nesouhlasí s politikou vlády, zavírání do blázinců. Ano, je to pravda. Je to nejzvrhlejší, co tenhle režim dělá. Co vůbec jaký režim může dělat. Protože to je důkaz úplné duchovní kapitulace. To je přece absolutní myšlenkový bankrot, jestliže režimu nezbývá už nic jiného, než prohlásit své odpůrce za šílence.

SRPEN 1969 V PRAZE
[Vyprávění přímého účastníka]

Podařilo se nám získat autentický svědecký záznam o řádění "socialistické" policie při loňských nepokojích v Praze 20. a 21. srpna. Pisatel této hořké "episody z období normalizace" odešel letos v květnu velmi neobvyklým způsobem do emigrace. Dnes otiskujeme první část jeho vyprávění, aniž bychom zatím uváděli jméno autora. Druhou část přineseme v příštím čísle s dalšími podrobnostmi.

***Odváděli mne dva příslušníci VB. Po cestě mne obviňovali, že jsem buď destruktér, anebo zloděj. Žádal jsem je, aby se mnou mluvili slušně.

***V průjezdu budovy okrsku VB v Krakovské ulici jsme potkali urostlého příslušníka VB v bílé přilbě a s dlouhým bílým obuškem. Jeden z mých průvodců se s ním pozdravil a řekl:

"Ááá, naše elita de na to." Ten "elitní" s nimi prohodil několik slov a jen tak mimochodem, aby snad potvrdil jejich slova, mne tím velkým obuškem udeřil přes rameno. Než mne vyvedli do prvního poschodí, dostal jsem několik dalších ran od stejně "uniformovaných" ochránců zákona. První z nich mne udeřil jen proto, že jsem se mu dost rychle neuhnul z cesty. Další

dva si do mne bouchli jen tak, pro nic za nic. Chránil jsem si obličej levou rukou a čekal jsem, který se ještě napřáhne. Zatím co jsem takhle stoupal podle zábradlí dál, štouchnul mne jeden tím bílým pendrekem pod žebra a s ostatními se pak smál, když jsem klopýtnul o schod.

***Zavedli mne do místnosti, kde probíhal právě výslech. Stejně vystrašený člověk jako já seděl na židli. Dva příslušníci VB s pendrekem chodili kolem něho, pokřikovali na něj otázky a třetí psal zápis výslechu.

***Jeden z těch dvou si mne nevraživě prohlížel. Byl jsem mu asi ve svých šedomodrých šatech, bílé rozhalence a s černou aktovkou nějak málo sympatický, jinak si neumím vysvětlit, proč ke mně najednou přiskočil a se slovy: "Tu máš, ty prašivej inteligente!" mne několikrát vztekle udeřil obuškem. Byl jsem už tak vystrašený, že jsem raději ani nehlesnul, sklonil jsem jen hlavu a rukama si chránil obličej.

***K mému výslechu přišel jiný vyšetřovatel, nadporučík. Byl střední postavy, měl kulatý obličej a mluvil moravským nářečím. Psal zápis střídavě podle mé výpovědi a střídavě vkládal do protokolu své vlastní formulace. Abych vyvrátil jeho domněnku, že jsem destruktér, vysvětlil jsem mu, proč jsem do budovy parlamentu vešel. Když se tedy dověděl, že jsem mohl na Václavském náměstí dostat pendrekem, začal uzpůsobovat zápis tak, aby z něj vysvítalo, že jsem se zúčastnil demonstrace a po zároku VB jsem se na staveništi parlamentu ukryl. Odvážil jsem se bránit a řekl jsem mu, že takový zápis nepodepíše. On beze slova vyjmul protokol ze stroje, zahodil jej do koše a bez jakékoliv další otázky pořídil zápis nový, který mi podepsat nedal. Na závěr mi řekl, že když jsem ten elektrický drát našel, tak abych jím ho tam nechal, že jej předají do "Ztrát a nálezů".

***Když vyšetřovatel odcházel, nevěděl jsem, jestli mám jít také, nebo mám zůstat v místnosti. Vtom mne však někdo nakopnul do holeně a rýpnul mne do ramene směrem ke dveřím. Za sebou jsem slyšel: "S tebou si eště pohrajeme!"

***Zastavil jsem se až v sousední místnosti u svého vyšetřovatele, který zatím vysvětloval dozorcímu praporčíkovi, že já nic nemám, že buďtu propuštěn [později jsem poznal, že lhal]. Chtěl jsem, aby mne propustili hned, neboť jsem nevěděl, co vlastně do protokolu napsal. Mažl jsem se do toho lejstra nahlédnout, leželo na stole, docela blízko. Stačil jsem si však jen

přečíst jméno vyšetřovatele: nadporučík Jaroslav Tríska.

***Odvedli mne pak do sousední místnosti, kde bylo asi 15 lidí, postižených stejně, jako já

***Z místnosti vedle jsme sice nerozuměli otázkám vyšetřujících a odpovědím vyšetřovaných, zato jsme až hodně srozumitelně slyšeli, co následovalo potom. To, co jsem viděl venku, nebo zažil při svém zadržení, to byl jen jakýsi úvod k řádění, které příslušníci Veřejné bezpečnosti rozpoutali v okrsku v Krakovské ulici proti lidem zadrženým později. Křičeli na vyslychané, nadávali jim, bili je tak zuřivě, že jsme v naší místnosti všichni ztichli a měli jsme slzy v očích. Nejohrovnější bylo, když nějaký zadržený křičel bolestí, volal zoufale: "...maminko!, maminko!..." a pendrekem pořád dopadaly dál.

***Toto běsnění se stupňovalo úměrně s nastávající nocí. Kolem desáté a jedenácté hodiny bylo už tak hrůzné, že hraničilo se sadismem. Ty nejvíce postižené zavírali do vedlejší zamřížované místnosti. Oběti přiváděli od výslechu přes naši přeplněnou místnost, otevřeli jim mříž a pak s nimi smýkli dovnitř tak, že někteří až padali na zem.

***Několikrát se tam takhle objevil jeden ten "elitní" příslušník VB, který vždy vodil zbité a často zkrvavené zadržené před sebou za límec. U otevřené mříže je většinou ještě řádně nakopnul plochou chodidla. Nohu, kterou kopal, zvedal tak vysoko, že měl koleno až pod bradu a potom - jako na spartakádě - prudce vytrčil a pustil límec... Někteří sténali na podlaze až u protější stěny. Tento zločinecký primitiv, zadýchaný od námahy, s otevřenými ústy a přilepenými vlasy na čele, s rozepjatou bluzou uniformy a bílou přilbou, spadlou do zátylku, mi vyvstane vždy znovu před očima, když slyším jméno Štrougala anebo Husáka.

***Později jsme slyšeli střelbu, vzdálenou jen několik málo bloků od nás. Všichni jsme zmlkli. Podíval jsem se na hodinky, bylo přesně třiadvacet hodin...

***Kolem půlnoci nás z Krakovské ulice odváželi. Do autobusu jsme nastupovali tak, jak jsem to viděl při nakládání dobytka na vagony.

***Ještě v prvním poschodí, na začátku schodiště, nám odebrali všechny věci, včetně hřebene i kapesníku. Potom mi jeden nasadil na levé zápěstí předváděcí řetězy, zkroutil mi odborně ruku a smýknul se mnou dolů se schodů. Celou vzdálenost až do přízemí jsem se snažil běžet co nejvíce před ním, abych zmírnil bolest ve zkroucené ruce, můj pohůnek ale ne-

byl žádný brídil - neustále mne šhubáním za řetěz nutil do pozice, kde by mne to bolelo co nejvíc. Nedařilo se mu to však, neboť jsem měl proti němu výhodu, běžel jsem po vnější straně točitého schodiště a na něho zbyly jen úzké konce schodů, navíc mi už při startu udělil smýknutím takovou rychlost, že pak nevěděl, co dřív - jestli se má přidržovat zábradlí, nebo má kroutit, páčit a šhubat. ***Teprve když dole v průjezdě zařinčel uvol-

něný řetěz a můj průvodce se vrátil patrně pro další kus, byl jsem zase na chvíli "volný člověk." A dokonce jsem pocítil, že jsem i plnoprávným občanem státu, který si tak oblíbil heslo "Člověk, to zní hrdě." Poznal jsem to podle toho, že jsem dostal několikrát pendreken, abych trefil do připraveného autobusu. -

(Pokračování v oříšném čísle

Z P R A V O D A J E)

K U L T U R N Í Z P R A V O D A J S T V Í

"PÍSNĚ OTROKA" ZNOVU ČASOVĚ

Koncem minulého a začátkem našeho století nebylo v českém národě čtenější knihy, nežli tyto verše Svatopluka Čecha. To bylo jméno u nás nejpopulárnější. "Písňe otroka" vyšly prvně v r. 1894 a během jednoho roku stoupl počet na 24 vydání, Od té doby vyšel nescíselný počet vydání dalších. *Byl to úspěch v naší literatuře ojedinělý a v písemnictví světovém - zvláště u díla veršovaného - vzácný.*

"Písňe otroka" byly protestem proti národnostnímu útlaku rakousko-uherskému a proti mravní zchátralosti domácí. Dnes stačí nahradit slovo "monarchie" výrazem "třídní diktatura marxisticko-leninská" a slovo "šosáctví" "kolaboranstvím s okupanty" - a máme obraz týž.

*Ze všech kleteb otročiny, jíž nás stih' Bžh,
nejtrapnější, nejhroznější otrocký je duch.*

*Hleďme kolem na své řady:
co tu klamu, lsti a zrady,
co tu nízkosti se plazí!
co tu záští srdce mrazí !*

*Co tu zmijí
před cizím se podle svíjí,
svým pak vztekle syčí v sluch !*

Před šedesáti lety dali si curyšští krajané do svého štítu jméno spolku Svatopluka Čecha. Po roce 1918 se zdálo, že dílo Čechovo ztratilo význam. A hle, po píl století dostává se "Písním otroka" nové časovosti. Otrokáři dnes nesedí ve Vídni, nýbrž v Moskvě, a jejich děti dopadají na bedra zotročených s psychologickou rafinovaností. A podlézavost, kterou Svatopluk Čech pranýřuje, je dnes nestoudnější nežli tehdá.

P. PITTER

"ABER DU HARRE AUS" ... - TY ALE VYDRŽ ...

V pátek 21. srpna večer v 8 hodin vysílal švýcarský rozhlas na II. programu [VKV] hodinové pásmo české poesie a hudby. Pořad, jehož titul uvádíme v nadpisu, měl podtitul: Zeugnisse des tschechoslovakischen Widerstandes in tschechischer Poesie und Musik. Nebyl to pořad běžného typu a nebyl též jen tak náhodou vysílán právě v den druhého výročí okupace Československa. Autor pořadu *Eric P e s c h l e r* shromáždil řadu písní a básnických textů, které byly napsány v průběhu okupace a po ní, a které způsobem umělecky působivým a hluboce prožitým podávají svědectví o duchovním i mravním odporu českého i slovenského lidu proti současnému bezpráví a násilí. Pásmo bylo sestaveno z protestních písní V. Matusky[Krysař], H. Vondráčkové[Přejdi Jordán], K. Kryla[Bratři z krve Kainovy] a protest-songů řady jiných neznámých autorů. Zazněly v něm básně F. Halase, Jana Zahradníčka, M. Holuba a úryvky textů z Listů, UK, Studenta, a jiných časopisů, jak se v nich obrazel odpor umělců a publicistů proti záhubě svobody v Československu. Celé, velmi citlivě komponované a důmyslně režírované pásmo [doplněné i autentickými zvukovými snímky z Prahy z oné osudné první srpnové noci] bylo rozděleno na tři významové části: OKUPACE - RESTAURACE - EMIGRACE.

Autoru a režiséru E. Peschlerovi se však podařil ještě další experiment: jak české texty tak i německé překlady četli česťi interpreti, a to dokonce čtělci v rozhlasovém čtení ne příliš zkušení: snad právě proto působily jejich hlasy civilně a s onou mírou prožitku, která neustí v patosu. Spolupráce na pořadu se zúčastnili: režisér Stanislav HUR[který měl velký podíl na vhodném výběru českého textového materiálu], herečka Zuzana BOHOVA, redaktor Petr GRIMM a dramaturg Zdeněk ZAPLATA.

Pásmo vzbudilo mezi švýcarskými posluchači velkou pozornost a i odbornými kruhy je považováno za vynikající. Je navrženo za kandidáta na každoroční švýcarskou rozhlasovou cenu RUX SUISSE. Pro velký zájem bude pořad opakován dne 17. října ve 14.10 opět ve II. pořadu [TKV] vysílání pro německé a retorománské Švýcarsko. -PAT-

ŠVÝCARSKÁ TELEVIZE

věnovala část svého pravidelného pořadu aktualit HUNDSCHAU ve středu 19. srpna problematice československých uprchlíků ve Švýcarsku. Mladý televizní tým navštívil několik rodin i jednotlivců a položil jim řadu otázek týkajících se života v novém prostředí, jejich potíží s integrací společenskou i hospodářskou a jejich běžných starostí. Na televizní obrazovce se objevilo několik tváří, které možná mnozí diváci z řad naší krajanské veřejnosti poznali. Pořad začínal záběrem z české restaurace PIVA, obrázkem z vystoupení taneční skupiny SKOL Zürich, všiml si našeho časopisu ZPRAVDAJ a seznámil diváky s jeho redaktorem, kamera pak navštívila m.j. na pracovišti spisovatelku Jitku Henrykovou, krajana Ing. Husáka, a v bytě krajana Davida. V rozhovoru se nikdo z dotázaných nerozpákoval poukázat jak na světlém tak i stinné a obtížnější stránky naší situace ve Švýcarsku. Závěrem se kameraman zastabil na zurišské ulici s několika náhodnými chodci a položil jim otázku, zda znají Čechoslováky a co o nich soudí. Odpovědi nevyzněly nikterak v náš neprospech. - I když by se dal publicistickému pořadu vytknout leckterý režijní i koncepční lapsus, je třeba zájem televize o život a problematiku Čechů a Slováků ve Švýcarsku opravdu kvitovat uznáním. -AZ-

ROZHOVOR S NOVÝMI EMIGRANTY

vysílal ve večerních hodinách dne 20. srpna švýcarský rozhlas. Redaktor Meng se setkal v Klubu Jan Palach s dvěma mladými lidmi, kteří před několika dny opustili Československo, podařilo se jim zůstat ve Švýcarsku a požádat zde o asyl. Otázky se samozřejmě točily hlavně okolo dnešních poměrů v Československu a oba nově příšlí se nikterak netajili tím, že situace doma je opravdu hrozná. Všude mezi lidmi vládne strach, hospodářská situace je vážná a odpor beznadějný. Po "pražském jaru" nezůstala už ani stopa. Zdá se podle slov těchto "čerstvých" exulantů, že vlna "posrpnového" exilu ještě zdaleka neskončila. Pozornost Švýcarů k čs. problematice ve dnech druhého výročí okupace se projevila i v tomto publicistickém rozhlasovém pořadu. "Případ Československo" je zřejmě stále živý. -

KAREL ANČERL DIRIGUJE V KANADĚ

[Od našeho dopisovatele] Středa 22.7.t.r. v 9.hodin večer: na televizní obrazovce se objevuje čsl. vlajka, úvodní slova večera a komentátor oznamuje že český dirigent K. ANČERL bude řídit Torontský Symfonický orchestr a že zazní Smetanovo dílo MÁ VLAST. Každý posluchač této nádherné hudby poníženého národa, a to v kterékoliv zemi svobodného světa, určitě vnímal ty hudební básně jako nezměnitelný důkaz lásky Čechů a Slováků k vlasti a určitě mnohý se zamyslí nad svým svobodným životem a nad osudem jiných národů. Byli jsme hrdi na krásný pořad kanadské televize, která uzavřela koncert slovy: Torontský Symfonický orchestr řídil mistr K. Ančerl, který odešel ze své vlasti na protest proti okupaci.

O B R A Z Y z P R A H Y

vystavuje v Rotapfel Galerie v Zürichu švýcarský impresionista Kurt H e d i g e r. Vedle jiných olejů a skic z pražských ulic a náměstí zaujme diváka obraz z Palachova pohřbu,

potemělou ulicí se ubírá průvod od Staroměstského náměstí, v pozadí je vidět věže Týna a obrys pomníku Mistra Jana Husa. Výstava v Rotapfel Galerii, Zürich, Frankengass 6, potrvá do 26. září.

PROTESTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
V ZÜRICHU

Na náměstí MÜNSTERHOF v Zürichu se sešli v den druhého výročí okupace Československa 21. srpna večer Češi, Slováci a Švýci, aby dali najevo svůj protest proti aktu zvlé a bezpráví před dvěma lety a zamysleli se nad důsledky, které má i dnes tato událost pro svobodné národy v Evropě. Shromáždění svolala Schweizerische Aktion für das Selbstbestimmungsrecht aller Völker spolu s československými spolky kantonu Zürich. Za pošourného deštivého večera zaplnilo náměstí hodně přes tisíc účastníků. Z tribuny, ozdobené československou vlajkou, zahájil shromáždění president Švýcarské akce pro sebeurčení všech národů pan Ernst R. Borer. V obsáhlém projevu vyjádřil plnou solidaritu s národy Československa v jejich nejněžší situaci, kdy jsou zbaveny těch nejkřivějších lidských a občanských práv. Prohlásil, že udělením asyly mnoha čs. uprchlíkům dala sice švýcarská vláda najevo plné pochopení pro jejich těžkou situaci, ale že tento akt sám o sobě nestačí. Je třeba aktivně a důsledně vést boj proti expanzivním silám moskevského imperialismu a bránit se pronikání pseudosocialistických ideologií, které ohrožují demokratickou strukturu každé země a činí ji bezbrannou vůči totalitní diktatuře. Shromáždění pozdravil potom krátce za čs. zürichské spolky Besedu Svatopluk Čech, Klub Jan Palach a Jednotu Sokol předseda Sokola krajan Vladimír Svoboda. Po něm se ujal slova hlavní řečník večera, pan Fritz Plattner. Ve své řeči zdůraznil hlavní ideje t.zv. "československého jara" a jejich nebezpečnost pro totalitní moskevský pseudokomunismus.



Citoval výňatky z Manifestu 2000 slov jako důkaz toho, že český a slovenský lid usiloval o prosté naplnění svých občanských práv a domáhal se demokratických forem vlád, které odpovídají jeho historickým tradicím. Zdůraznil, že ani v náznaku nešlo před srpnem o násilný zvrát poměrů zpět k historicky překonaným formám, ale o uvědomělé a promyšlené rozvíjení demokracie v socialismu, o naplnění původního smyslu vlády lidu. Vyjádřil na závěr přesvědčení, že myšlenky a inspirace krátkého pražského jara budou působit dál, že nebyly zahubeny, protože jsou to myšlenky historicky progresivní. - Shromáždění potom vyslechlo krátký zvukový záznam z první okupační noci v Praze, hukot tanků, výkřiky i pláč Pražanů. Na ztemnělém Münsterhofu uprostřed klidného Zürichu působilo skřípění pancéřových pásů a řev motorů jako temná hrozba.

Člen Klubu Jan Palach přečetl potom Dopis spolkové vládě, kantonálním vládám a všemu švýcarskému lidu, v němž čeští a slovenští uprchlíci děkují za přátelské přijetí a podporu, které se jim ve Švýcarsku dostalo a ujišťují hostitelskou zemi, že si této důvěry velmi váží. - Členka Klubu Jan Palach přečetla na závěr Poselství Čechům a Slovákům doma i za hranicemi, které vydal Svaz československých spolků ve Švýcarsku k 21. srpnu. Německý překlad Poselství přečetl člen Besedy Svatopluk Čech.

Shromáždění bylo zakončeno českou, slovenskou a švýcarskou hymnou.

Téměř všechny zürichské deníky referovaly hned nazítří o shromáždění a jeho průběhu, přičemž stojí za povšimnutí závěrečná poznámka referenta Neue Zürcher Zeitung, který se zamyslel nad poměrně nevelkou účastí zejména švýcarské veřejnosti: příčinu vidí v tom, že proti tehdejší události je slyšet sice čas od času protesty a silná slova, ale že i v projevech na Münsterhofu bylo málo řečeno ke skutečnému rozchodu s komunismem, k jeho zcela zásadní analýze a kritice. Zdá se skutečně, že čas halasných protestů přešel. Nastává čas důkladné a hluboké transformace našich představ i našich perspektiv. Čas nikoli mluvení o svobodě, ale čas práce pro osvobození nejenom Československa, ale celé Evropy od strachu, ponižování, honby za penězi, bídy a bezpráví. Nebot svoboda vše h je nedělitelná.

"...Každý občan Československa stojí dnes před těžkými zkouškami: jak zabránit tomu, aby nebyl před svým svědomím spoluvinný za to, co se děje a co se ještě bude dít. Nechceme vyzývat k činům, které by ohrožovaly svobodu a životy našich lidí doma. Ale po všech zkušenostech víme, že existuje určitá hranice, kde je třeba říci rozhodně a jednoznačně - ne.

Nepůjdu na schůzi a nebudu hlasovat, když má být odsouzen můj spoluobčan, který smýšlí stejně, jako všichni poctiví Češi a Slováci. Nebudu šířit myšlenky a podpisovat resoluce, které slouží jedině zájmům vládnoucích. Nebudu hlasovat pro přísluhovače okupantů. Ne - to je společné, činy naplněné heslo.

Každý musí sám najít cestu a způsob, jak říci ne, aby se zbytečně nevystavoval persekuci. Víme dobře, že žádná diktatura se neobejde bez tisíců drobných pomocníků a musí zahynout, když nebude mít dostatek strážců v žalářích, bezcharakterních soudců, písálků v novinách a donašečů mezi obyvatelstvem.

My, Slováci a Češi ve Švýcarsku, shromáždění u příležitosti druhého výročí okupace, slibujeme vám doma, že se vám nikdy neodcizíme a že vás nikdy nezradíme. Československo, ať utlačené nebo svobodné, budeme vždy považovat za svou vlast. Vždycky budeme dokazovat četným přátelům Československa, že svým srdcem i rozumem patří Češi a Slováci do rodiny svobodných demokratických národů a že občané naší země, i když je obsazena a zotročena, nikdy neztratí svou národní hrdost a čest a že se cizí okupační velmoci nikdy nepodaří udělat z nich své pomocníky v násilném zotročování dalších národů.

Naši drazí ve vlasti, jsme s vámi, patříme k vám a budeme všemi silami podporovat váš boj za svobodu. Svobodné, nezávislé a demokratické Československo je náš společný cíl. Věřte s námi, že pravda zvítězí.

SVAZ ČESKOSLOVENSKÝCH SPOLKŮ VE ŠVÝCARSKU

SHROMÁŽDĚNÍ A MANIFESTAČNÍ PRŮVOD V BASILEJI

Večer dne 21. srpna se shromáždilo pod košatými větvemi kaštanů na basilejském Münsterplatzu mnoho set Čechoslováků i Švýcarů: sešli se dva roky po vpádu východních armád do Československa k protestu a zamyšlení nad osudem a budoucností země, která není od Švýcarska ani geograficky, ani svou duchovní úrovní nikterak vzdálena. Ke shromážděným promluvil Regierungsrat Dr. Lukas Burckhardt, který zdůraznil právo každého národa na to, aby si zvolil takovou státní formu, jakou si přeje. A právě v tom bylo a jest Čechům a Slovákům bráněno,

což ohrožuje nakonec nezávislost v š e c h. Na závěr položil řečník otázku: není snad 21. srpen při vši své hrůze i dnem naděje? Totiž: může v Evropě za dnešního stavu dlouho vydržet režim, který vládne p r o t i vůli lidu? Po projevech českého a slovenského řečníka se celé shromáždění dalo na pomalý pochod k pomníku sv. Jakuba, kde zástupci spolku DOMOV položili na památku obětí okupace věnec. Celé shromáždění pak společně zazpívalo českou a slovenskou národní hymnu.

VZPOMÍNKOVÝ VEČER V BIELU

Československý krajanský spolek v Bielu pořádal dne 21.8.1970 vzpomínkový večer ve Farelhaus. Uvítání i projev byly předneseny jak v češtině, tak i němčině a francouzštině. Hlavním bodem celého večera bylo promítnutí krátkého dokumentárního filmu "Československo 1918-1968", který byl zapůjčen americkou informační službou. Diváci měli možnost shlédnout události a různé záběry z Československa v

rychlém sledu obrazů: rozvoj mladé republiky, obsazení německou armádou, Hitler na Hradčanech. Různé krátké záběry, které se vzájemně prolínaly - vězňové v koncentračních táborech, ghetto v Terezíně, konec války, osvobození, rok 1948, první tzv. dělničtí presidenti a pak šťastnější tváře probouzejícího se národa v r. 1968. Dubček středem nadšené pozornosti prostých občanů, Iva Janžurová mu předává květiny a rů-

žový sen pokračuje až do okamžiku, kdy přistávají dne 21.8.1968 první letadla "bratrských armád" na Ruzynském letišti a v Chotkových sadech se tvoří kolona tanků. Nezapomenutelné a otřesné výjevy z ulic, kterými projíždějí další tanky a vozy s vojáky, kteří mají již v rukou zbraně připravené ke střelbě. První výstřely do vzduchu, hořící ruský tank a - výstřely do lidí. Československá vlajka zbrocena krví, pohřeb prvních obětí, slzy zoufalství.

Konec snění - hrozná realita ! Tento Bielský večer a hlavně film, byl velmi příznivě komentován Bielským tiskem. V závěru projevuje však redaktor politování nad malou účastí. Skutečně, zájemců nebylo mnoho, a to právě z řad Čechoslováků. Tím více vynikla účast několika mladých Švýcarů z org. *Svobodné mládeže Švýcarska*, jejíž zástupce zcela neočekávaně požádal o slovo. Přednesl krátký projev plný účasti a zájmu o tragedii Československa.

-MO-

PRÁVNÍ RUBRIKA

POVOLENÍ ZMĚNY ZAMĚSTNÁNÍ A BYDLIŠTĚ

Velmi často se nás čtenáři ptají, jaké směrnice jsou vlastně platné pro povolování změny zaměstnání pro čs. uprchlíky, a zda máme oproti jiným cizincům nějaké výhody. Spolkový justiční a policejní departement [EJPD] vydal již 1. dubna 1970 oběžník, jímž se tato záležitost zcela jednoznačně upravuje v tom smyslu, že kantonální policejní orgány mají všechny žádosti o změnu zaměstnání a povolání v případě uprchlíků povolovat, aniž by při tom brali ohled na momentální potřeby pracovního trhu anebo na délku pobytu žadatele. Také žádosti o povolení k přestěhování z kantonu do kantonu mají být v případě uprchlíků kantonálními orgány posuzovány co nejbenevolentněji.

Pro informaci otiskujeme text sdělení Spolkového justičního a policejního departementu v originálním německém a francouzském znění - tak jak byl rozeslán všem pomocným organizacím pro uprchlíky ve Švýcarsku. Caritas nám sdělila, že v případě potřeby bude ve sporných případech u úřadu ve prospěch žadatelů intervenovat.

M e r k b l a t t

Betreffend die Anstellung von in der Schweiz als Flüchtlinge anerkannten Ausländer.

Durch Bundesratsbeschluss vom 16.3.1970 über die Begrenzung der Zahl der erwerbstätigen Ausländer ist die Frage der Zulassung ausländischer Arbeitskräfte neu geregelt worden. In Erläuterung dieses Bundesratsbeschlusses hat das Eidgenössische Justiz- und Polizeidepartement in einem Kreisschreiben vom 1.4.1970 an die Polizeidirektionen der Kantone ausdrücklich hervorgehoben, dass den Flüchtlingen der Stellen- oder Berufswechsel ohne Rücksicht auf den Arbeitsmarkt und unabhängig von der Aufenthaltsdauer zu bewilligen sei. Gleichzeitig wurden die Kantone aufgefordert, Gesuche um Bewilligung des Kantonwechsels wohlwollend zu behandeln.

Mit diesem Merkblatt soll zuhande der interessierten Arbeitgeber auf die Besonderheiten der Rechtsstellung der Flüchtlinge auf fremdenpolizeilichen Gebiet aufmerksam gemacht werden.

EDIGENÖSSISCHE POLIZEIABTEILUNG

A v i s

concernant la prise d'emplois par les étrangers reconnus comme réfugiés en Suisse

L'arrêté du Conseil fédéral du 16 mars 1970 limitant le nombre des étrangers qui exercent une activité lucrative a modifié la réglementation applicable à l'admission de travailleurs étrangers.

Dans la circulaire qu'il a adressée le 1er avril 1970 aux départements de police des cantons au sujet du nouvel arrêté, le Département fédéral de justice et police a précisé expressément que les réfugiés seront autorisés à changer de place ou de profession sans égard à la situation du marché du travail et à la durée de leur séjour. Il a en même temps invité les autorités cantonales à traiter avec bienveillance les demandes d'autorisation de changer de canton présentées par des réfugiés.

Le présent avis a pour but de renseigner les employeurs intéressés sur les particularités du statut des réfugiés en matière de police des étrangers.

DIVISION FEDERALE DE POLICE

Je třeba vysvětlit oč jde. Taková informace s uvedením konkrétních jmen, fondů, tu ve Švýcarsku patří k všeobecnému vzdělání. My jsme si z domova přinesli jen zkrácené informace a představy.

Zkrácené komentáře z domova:

"Kapitalisté chtějí dělníka zkorumpovat. Místo části mzdy mu dají akcii. Tak se z něj má stát za jeho peníze jejich pomahač. Ale jeho dělnické uvědomění mu... a on ... a.t.d." Hlouposti takové propagandy se není nutno zabývat. U lidového kapitalismu tohoto typu jde o jednu ze starších forem, t.j. o možnost *spolupodnikání zaměstnanců*. Ale to není jediný dnešní způsob lidové podnikavosti. Existuje ještě jiný, který byl promyšlen, propracován a vyzkoušen po druhé světové válce v Americe. Dnes se prosazuje v Evropě i tím, že se o něm vykládá třeba na lidových universitách.

Oč jde ?

Jedno české přísloví Čert dělá vždy na větší hromadu. Skoro každý milionář, když ráno vstane je bohatší, než si lehl a než si jde lehnout, je bohatší než vstal. Proč? Není v tom žádný zázrak. *Zaměstnává množství specialistů*, kteří zpracovávají nejrůznější rozbory technologického vývoje, trhu, finančního pohybu atd. Předkládají návrhy: v kterém průmyslovém odvětví, v kterém světadílu, v kterých podnicích investovat, aby vložený kapitál vynesl 20% nebo i více ročně. Samozřejmě také: kde stáhnout vložený kapitál, protože hrozí malá výnosnost. Ale pozor: *To nemusí platit jen pro milionáře !*

Výnosnost kapitálu

Kdy vynáší vložený kapitál dvojnásobně i více než je obvyklé? Je to např. při:

- *průmyslové aplikaci vynálezu*: [tvrdí se, že ze všech vynálezů všech dob od vzniku lidstva jich byla polovina podána po druhé světové válce]
- *zprůmyslnování zemědělství v Evropě i jinde*: např. podnik s denní výrobou 2-4 vagonů karfiolu, podnik s denní výrobou 200 000 vajec a 5000 kuřat
- *stavební expansi*: např. výstavba obytných čtvrtí u nových továren.

Zmínění specialisté jsou lidé s normálními lidskými sklony. Jeden z nich se naučil třeba pozemkové spekulaci a věří jen jí, jiný zase dá jen na bursovní spekulace, někomu vyhovují devisové obchody, jiný nevěří v nic jiného než v chemii. Návrhy těchto nejrůznějších štábů se proto často liší podle množství stoupenců různých věr. Po druhé světové válce vzniklo v Americe několik set samostatných podniků těchto specialistů. Osamostatnění specialistů vedlo k neobyčejnému zvětšení produktivity jejich práce, k expansivnímu rozšíření jejich činnosti. Jde o snahu poskytovat stejné služby nejen milionářům a vládám, ale i všem prostým lidem. Nejznámějším výrazem jsou:

■ Investiční fondy.

Má se získat co nejvíce malých stáruků a majitelů drobných vkladů, aby byl vytvořen např. miliardový základ. Ten se vloží do stovek různých podniků s předpokládanou nadprůměrnou výnosností. Počty nejrůznějších fondů se stále zvětšují, jejich kapitál je mnoho desítek miliard. Podle *amerických reklam* jde zhruba o tyto důvody obliby:

V ý n o s n o s t

Průměr ročně 15%, t.j. zdvojnásobení vkladu za 5 let, za 19 let zečtyřnásobení...

Možnost přeměny vkladu v rentu

Napr. měsíční vklady 300 Fr. mají vytvořit za 15 let kapitál 200 000 Fr. Ten může dávat měsíční rentu 2.500 Fr., aniž se ztenčí.

L i k v i d i t a

Velké množství stále nových účastníků umožňuje každému kdykoliv vystoupit a nechat si vyplácet během 3 dnů svůj podíl za platný kurs.

Ochrana proti inflaci

Jde o uložení ve věcných hodnotách, jejichž cena se zvyšuje, jak se peníze znehodnocují, např. letos stouply ceny staveb zde asi o 10%. Kdo měl peníze na stavbu na spořitelní knížce prodělal, protože tam mu daly nejvýše 5 a půl% úroku.

Relativní jistota

Rozprostření kapitálu tak, že v jednom podniku je z něj nejvýše 1%, takže dílčí neúspěchy ne - mají ohrozit celkový výsledek.

Danové zvládnutí

Úst kapitálu - jak je zde ve většině kantonů obvyklé - podléhá jen malé dani z majetku a to až nad 30 000 Fr. Jen renta se zdanuje obvykle.

Trvalá prosperita

Na konce století má být na světě dvojnásobek dnešního počtu lidstva. Mohonásobně více se ale musí zvýšit průmyslový a zemědělský potenciál - odstranění hladu z dnešní velké části světa. Investiční i jiné fondy jsou nejvýznamnější industrializační činitel Jižní Ameriky, Asie, Afriky. Je ovšem třeba uvést, že jde o spekulace, které sice poskytují uvedených 15% v průměru řady let, ale jsou mezi nimi i roky poklesu. Myšlenka *investičních fondů* [v americké literatuře též "mutual funds"] a jejich prodej v Evropě vedl k odlivu kapitálu z Evropy a dnes se každá evropská země snaží mít *vlastní investiční fondy*. Podle určení se mluví i o *technologických fondech, stavebních fondech, zámořských fondech atd.*

[pokračování]

Dr. Miroslav PEROUKA

ZPRAVODAJ ČTENÁŘŮ - DOPISY - OHLASY

První odpovědi na naši otázku z č. 19:

JAK BY MĚLA VYPADAT REPUBLIKA, DO KTERÉ
BYSTE SE CHTĚLI VRÁTIT?

ZN. "SIREJC", Reinach:

1. Neutrální stát
2. Celostátní hlasování o formě státního zřízení a o pobytu cizích vojsk
3. Do důsledku uplatňovat "Deklaraci lidských práv"
4. Odstranit z veřejného života a pracovišť neblahou a léta se uplatňující protekci. Každý občan at je posuzován dle svých schopností a mravních hodnot, bez ohledu na politickou příslušnost.

V CELKU: Svobodu, nezávislost, samostatnost, demokracii a humanitu a jedu domů!!!!!!

Čtenářka O.V., Signau:

Svobodná, nezávislá a demokratická. Taková by měla být naše republika. Snad ještě navíc - i neutrální.

[důvěrně - nevěřím však na svobodnou a nezávislou budoucnost malých států. Tím se taky rozplývají sny o demokracii.]

M. STALLHOVA, Erlenbach:

Demokratická; svoboda slova i tisku, taková jako byla za presidenta Tomáše G. Masaryka. A aby nám byl vrácen majetek, který nám byl neprávem znárodněn a za nějž jsme doposud ani haléř nedostali.

ČTENÁŘ K. z Zurichu:

Bez komunistů, nacistů, fašistů a jiných násilnických a zločinných organizací. Demokratická. Švýcarsko může sloužit za vzor.

J. VEJLICH, Fribourg:

Jaké bych chtěl najít Československo?

1. Bez armády. Nejsem anarchista, ale skutečnost, že za posledních 100 let jsme armádu používali pouze k ochraně cizích zájmů, je dost výmluvná. Maximálně to s námi bez armády dopadne tak, jak to dopadlo s armádou v letech 1938, 1948, 1968.
2. Bez přívlastku. Pouze "Československá republika".
3. Sociálně spravedlivá. To však neznamená socialistická.
4. Vztahy mezi ekonomikami a veškerým majetkem na straně jedné a tím kdo vládne na straně

druhé, - by měly být takové, aby stát, ani žádné UV nebyly majiteli republiky, nýbrž pouze vykonavateli vůle těch, kterými byli zvoleni.

5. Novto ústavy a všech zákonů by měla být charta lidských práv, interpretovaná s nejvyšší mírou velkomyslnosti.
6. Spravované administrativou a policií, ve které by nesměli být zaměstnání příslušníci žádných politických stran, nýbrž jen čestní vzdělaní občané, jako takoví.
7. Včleněná do Evropy, jejíž počátky se nyní kladou a podporující všechny integrační snahy. Kosmopolitní.
8. Poskytující každému národu či etnické skupině takovou míru samostatnosti a autonomie, jakou si jen bude přát.
9. Ekonomicky prosperující, nekladoucí žádné nerozumné překážky soukromým iniciativám.
10. Mající ve světě takovou pověst, že Československý pas by byl propustkou a privilegiem občana hrdé země, nikoliv příčinou nedůvěry hraničních orgánů prakticky všech zemí světa.

Bohužel, asi bude vypadat tak jak už se dnes jeví. Vypleněné od Rusů a ostatních bratří, ponížené a ušlapané jen těžko se bude vzpamatovávat ze smrtelných ran, které mu jsou již víc než třicet let zasazovány nejrůznějšími budovateli, ochránci, spasiteli, patentovanými mudrci a nikým nezvolenými uchvatiteli.

Čtenář HANS G. V. z Fislisbachu:

Pro nás - generaci dvacetiletých - neexistuje návrat. Svobodnou vlast našich otců a dědů nepamatujeme. Narodili jsme se po "vítězném" únoru a žili v dříve československé a nyní socialistické republice až do "vítězného" srpna. Svobodná vlast by pro nás nebyl návrat, ale krok dopředu. Krok, který nutně potřebujeme ke znovuzískání rovnováhy po kroku prvním - kroku do exilu. Mnozí z nás však vůbec pochybují o smyslu existence malých států. Ti, kteří věří ještě v důležitou funkci instituce, zvané národ, to jest ti, kteří pamatují vznik a první dvacetiletí republiky, s námi samozřejmě nesouhlasí. Odsuzují nás za naše světoobčanství. My však nechceme nikterak snižovat hrdinství a úsilí dřívějších generací, ani historickou úlohu samostatného státu Čechů a Slováků, ale může d n ě s některý malý stát a národ s čistým svědomím tvrdit, že je samostatný? Nejsou všechny malé státy jen satelitním seskupením okolo hospodářsko-politických magnetů několika málo velmocí? Ani vyjíměčné Švýcarsko tu není žádnou výjimkou. Já se domnívám, že míru a přátelství mezi národy ještě nikdy nikdo nepomohl rozškaltkováním lidstva podle jazyka a rozdělením pomocí závor, na mostech a dráty mezi hraničními kameny. Právo na sebeurčení národů se jednou stane bezpředmětným, prosadí-li se právo na sebeurčení člověka jako člena rovnoprávné lidské společnosti. Čas, kdy pojem světoobčan změní svůj význam a stane se označením pro každého z nás je ještě daleko. Ale už dnes chci věřit, že ta republika, ve které bychom byli šťastni, se bude jmenovat s v o b o d n ý s v ě t. A jediný národ - lidstvo - bude žít spokojeně. Bohužel v dnešní "realitě" se to všechno zdá pustou utopií. Ale - bylo by to špatné, přátelé?

Dr. A. KVASPČKA, St. Gallen:

"...Kde duch je bez bázně a hlava vztyčena;

Kde věžení je svobodno;

Kde slova vycházejí z hlubin pravdy;

Kde neúnavně úsilí vzpíná paže své po dokonalosti;

Kde jasný proud rozumu nesešel z cesty na smutnou písčitou poušť mrtvého zvyku;

Kde duch je tebou veden vpřed k myšlence a činu, vždy šíř a šíře se rozvíjejícím;

V ten ráj svobody, Otče můj, dej procitnouti vlasti má!"

[Rabindranath Tagore, zo sbierky básní Gitándžali]

Ak by raz naša republika vyzerala takto, vrátil by som sa.

MAJÁ REDAKČNÍ POZNÁMKA

Často čtete v dopisech: "Jak jste prosím vás mohli otisknout to a to? Proč dáváte místo v časopise takovým a takovým názorům?" "Proč vyvoláváte zbytečné polemiky" "Proč tisknete texty

od komunistů" "Proč publikujete texty antikomunistické" "Proč ne to a proč místo toho tamto..." "Jste moc leví." "Jste moc praví." "Jste moc vprostřed..." "Nejste vůbec nikde." Tak ono je to asi takhle: my jsme si sice nedali do impressa časopisu natisknout onu známou větu, že "ne všechny otištěné články vyjadřují názor redakce", protože ji považujeme trochu za samozřejmou a trochu za alibistickou. My se domníváme, že děláme-li ZPRAVODAJ, je jaksi na nás, abychom čtenáře tu a tam z p r a v o v a l i o tom, co si kdo myslí a jak se kdo na co dívá. Aby se totiž čtenáři vůbec o těch či oněch postojích anebo tendencích d o z v ě d ě l i. Proto někdy publikujeme i takové články nebo informace, o nichž víme, že vyvolají tam či onde nesouhlas, posměch anebo rozmrzení. My věru nejsme ve Zpravodaji nějak moc namyšlení, ale nejsme zase ani skupinku prostoduchých jelimánků, která neví co činí. Jestliže jsme se již jednou rozhodli udržet tady mezi námi ve Švýcarsku jakousi komunikaci a zřídili jsme za tím účelem jistý komunikační prostředek, pak se musíme starat o to, aby tímto, (jak se v "kybernetice pro první obecnu" říká) "informačním kanálem" proudily informace pokud možno bez šumu, to jest bez přílišných úprav, deformací, zkreslování a tendenčního výběru. Neboť teprve když se lidé d o z v ě d í co říká ten Šviták, ten Hostička, ten Pfaff, ten student [I]ja, ten Mirek z Dánska, ten Lovčan, Jaroslav, ten -pat- a ten či onen čtenář či čtenářka, mohou a mají příležitost, říct co si myslí o n i s a m i. A mají to říct k d e a k o m u. Pokud chtějí. Jinak by nastalo veliké mlčení, v němž by bylo tak nanejvýš slyšet tu a tam supění a dupot těch, co se s ušima červenýma samou nedočkavostí urychleně "integrují" do toho či onoho západního národního společenství v jedné ruce s nejnovějším color-televizorem a v druhé s učebnicí: jak rychle zbohatnout...

-PAT-

Nekomunisté za PRAŽSKEHO JARA a komunisté v EXILU

(Ohlas na polemiku z předchozích čísel)

...Prapříčinou či impulsem liberalisace komunistického režimu u nás nebyla iniciativa komunistů, nýbrž nespokojené vření mezi studentstvem, spisovateli a vůbec nálada obyvatelstva. Sloužilo nové partajní garnituře ke cti, že s tímto faktem počítala [což nebývá v dějinách komunismu zvykem] a použila jej jako větru do svých plachet. V této garnituře bylo jako vždy spousta konjunkturalistů, avšak možno připustit, že část straníků to mohla myslet poctivě. Bylo docíleno několika podstatných úspěchů: zrušena cenzura tisku, byly tu první krůčky ke svobodě shromažďování, uvolněno cestování do svobodného světa, byla tu snaha rehabilitovat oběti stalinského období, několik biskupů se mohlo vrátit na své stolce, byl obnoven skauting. K nejdůležitějšímu však nedošlo [a ani to nebylo záměrem vládnoucí skupiny] - k l e g a l i z o v á n í o p o z i c e. Proto nelze mluvit o demokratizaci, nýbrž pouze o liberalisaci. Systém jedné strany naprosto nemínil být opuštěn. Demokraté se snažili sdružit se v různých organizacích: KANu, spolku K 231, byl tu přípravný výbor na obnovu Socialistně demokratické strany. Žádné z těchto hnutí nebylo povoleno, a pokud s nimi

komunističtí předáci poloprivátně jednali, bylo to s jejich strany neupřímné oddalování, stále kopání míče do autu.

Vím, toto jsou všechno pohřební řeči - okupanti rozhodli sami... Ale jaké mohli mít soudruzi záměry pro případ, že by se ČSSR dostala z područí Kremle? Jako např. kdysi Tito. Přesnou představu neměli. Jejich ideologové mluvili o unikátním experimentu, kdy při společenském vlastnictví výrobních prostředků by byla poskytnuta maximální míra občanských svobod. Což o to, unikát by to byl, poněvadž doposud v dějinách bylo společné vlastnictví vždy doprovázeno potlačením svobod občana.

A teď jsme tady spolu v exilu, čili jak se rádo říká - "na jedné lodi". Uznávám, že mají právo na politický asyl, poněvadž ve vlasti by byli ohroženi. Komunisté začínají s čistkou vždy nejprve ve vlastních řadách, a procesy na sebe nenechají dlouho čekat. JENOMŽE: před dvěma roky s námi nechtěli mít nic společného. Ani my teď nechceme. Postihli-li nás stejný osud, neznamená to ještě, že jsme spojenci. My se chceme bohdá vrátit do takové vlasti, kde už by do toho samozvaně nebreptali. -

J A. KUBÍN

... Reportáže jsou pěkná věc - když nám taková reportáž něco rekne. Ale co nám říká rozhovor s dělníkem v Buchsu? Snad by to bylo ke čtení pro někoho v ČSR, ale kdo zná již trochu zdejší poměry, snadno si spočte, že takový malíř se 5 dětmi potřebuje příjem asi 2500 franků měsíčně, má-li jen skromné zít a tolik asi nemá.

Pokusím se spočítat co stojí životní náklady sedmičlenné rodiny za měsíc:

370.- byt[to je za 6ti pokojový byt i s garáží a zahradou neuvěřitelně málo], 1050.- potraviny[počítáno jen 5 Ffr na osobu a den],

60.- lékařské pojištění pro 7 osob[pro případ nemoci je to velmi špatné zajištění], 250.- provoz automobilu[t.j.pojistky, amortisace, pohonné hmoty, údržba], 100.- ošacení rodiny [jen prostá reprodukce], 50.- voda, plyn, elekt-

řina, radio a p.], 50.- holič[bez trvalých] a opravy bot, 100.- daně[nevím jak v Buchsu, jinak 80-100% měs.platu za rok], 150.- životní pojistka [je nutná, protože AIV není žádné zajištění na stáří], 200.- účty zubařů a 10% podíly na lékařských účtech - - což dělá celkem 2.380.- Fr. K tomu přicházejí nesčetné drobné výdaje jako: poštovné, nápoje, autobus, příp.kouření, biografi, hračky, knížky, noviny atd., které v součtu mohou dělat zase nějakou tu stovku. Nepočítám dále se žádnou investicí, jako např. s bytovým zařízením, a s tím musí uprchlíci alespoň první léta počítat. Čili něco mi tady s tímto blahobytem malíře z Buchsu nesouhlasí. Asi špatně volený příklad. Otázkou životní úrovně a rodinných rozpočtů by se mohl ostatně Zpravodaj jednou zabývat.

Jaroslav S., Fislisbach

D o p i s z D á n s k a

Dopis od Mirka mě zaujal proto, že se mi letos podařilo uskutečnit dávné přání navštívit Skandinávii. Poznal jsem při té příležitosti trojici měst Kodan, Stockholm, Helsinky a mohu říci, že na mě Kodan zapůsobila nejvíc. Je tak krásná, mladá a svobodná, že to člověku, který žil léta za železnou oponou bere dech. S takovým pocitem svobody jako v Kodani jsem se nešel na svých cestách nikde, ani v Londýně, který je v tom směru pověstný. Při návštěvách tohoto města mě zaujala otázka generační. Kodan je dostaveníčkem mladých lidí z různých končin světa; lidí zvláštních. Nedokážu je popsat, nerad bych jim ve svém úsudku ublížil, nerad také nemístně glorifikoval. Ale musím přiznat, že v jejich oblečení a volném nekonvenčním chování je něco sympatického, něco, co našince až šokuje [ne ovšem Dány, kteří jsou velmi tole-

rantní] a co nutí k zamyšlení. Jsou mezi nimi dvojice, které před sebou tlačí nikoli kočárky, ale všelijak sítě dřevěné vozíky a v nich děti, které se smějí a jsou šťastné jako jiné.

I rodiče se zdají stejně pečliví jako ostatní. Dnes je jim mezi 18 až 30 lety, proudí ulicemi Vestergade, Amagertorv a ulicemi jiných velkoměst, posedávají na lavičkách, kašnách, na chodnicích a hovoří, debatují, mnohé svým chováním provokují. Nezatížení minulostí, politikou, nenávisť, vášnivě prosazují svoji osobní svobodu. Jací budou ti lidé za deset, dvacet let? Projeví se nějak pozitivně tato jejich dnešní touha žít svobodně a každému svobodu přát? Snad v příští generaci? Přál bych jim to i celému světu.

Náhodou také MIPEK

BUNDESFEIER 1. August, číslo 11

"...Myslím, že není nutno zmiňovat se o článku, který napsal Arne na oslavu švýcarského národního svátku s hlediska početních chyb. Na to, že slovem "milénium" se neoznačuje 700 let, vás jistě upozornili již jiní čtenáři. Že však tento celý článek je psán asi v tom smyslu jako by se jednalo o představení a pochopení

charakteristických vlastností členů švýcarské krojované skupiny lidových tanců dlící na návštěvě v socialistickém Československu, to je skutečně těžko odpustitelná netaktnost. Je mi líto, ale vzhledem k tomu, že doufám, že se dožiji toho, abych se stal plnoprávným švýcarským občanem, musím již teď tuto zem a její občany bránit proti podobným "baráčnickým výlevům."

Dr. SCHILLER, B e r n

DRUHÁ REDAKČNÍ POZNÁMKA

Jak zřejmo, dostáváme občas od čtenářů vyčíněno. Pokud jde o číslo 11, tak v něm jsme napáchali řadu chyb, za něž se sluší omluvit (chyby byly i jindy, ale jednou bychom snad měli dát najevo, že o nich víme). Tak především v Hrubínově básni čtete místo "na okraji pohrom" správně "na kraji pohrom", místo "ztlačen" má být "stlačen" a místo "napsal" zní ten verš správně "napjal tě rámař starodávny". Opusíte Františku Hrubíne i čtenáři. - O početních chybách v článku Arneho se už zmínil rozhořčený čtenář z Bernu (místo 979 jen 679 - a to prosím autor dělá v bance.). Dozvídáme se také od čtenářů, že číslo 11. mělo určité technické vady (chybějící stránky, rozpadávající se hřbet); napište nám, vadná čísla vyměníme.

A ještě k číslu 10: Upozornujeme čtenáře, že v publikovaném r o z s u d k u byla všechna jména osob a míst z m ě n ě n a. Jinak byl rozsudek zcela autentický.

A na závěr: Děkujeme všem čtenářům, kteří odpověděli na naši otázku z čísla 10. Odpovědi budeme postupně publikovat. Všem ostatním děkujeme za četné dopisy, podněty, slova uznání i kritiky a články, které nám poslali. Novým předplatitelům děkujeme za objednávky časopisu. Na shledanou v příštím čísle.

REDAKCE

Z P R A V O D A J M O T O R I S T Ů

ZKUŠENOSTI S FIATEM 128

Počátkem letošního roku se na světovém trhu objevil nový automobil, který vzbudil zájem motoristické veřejnosti. Nejen proto, že jeho karoserie je vzhledově velmi přitažlivá, ale i proto, že byl motoristickými odborníky označen za automobil roku 1969. Nedostatek místa nám nedovoluje abychom se podrobně zabývali popisem karoserie, interieru a hnací skupiny: to lze vyčíst z prospektů, dosažitelných v každé prodejně Fiat.

Proto jen ty nejnnutnější údaje: Fiat 128 má samonosnou 2 nebo čtyřdveřovou karoserii, náhradní kolo je umístěno v motorové části, benzinová nádrž je pod podlahou zavazadlového prostoru. Motor, příčně uložený čtyřdobý čtyřválec, má zdvihový objem 1116 cm³ o výkonu 55 k DIN a pohání přední kola.

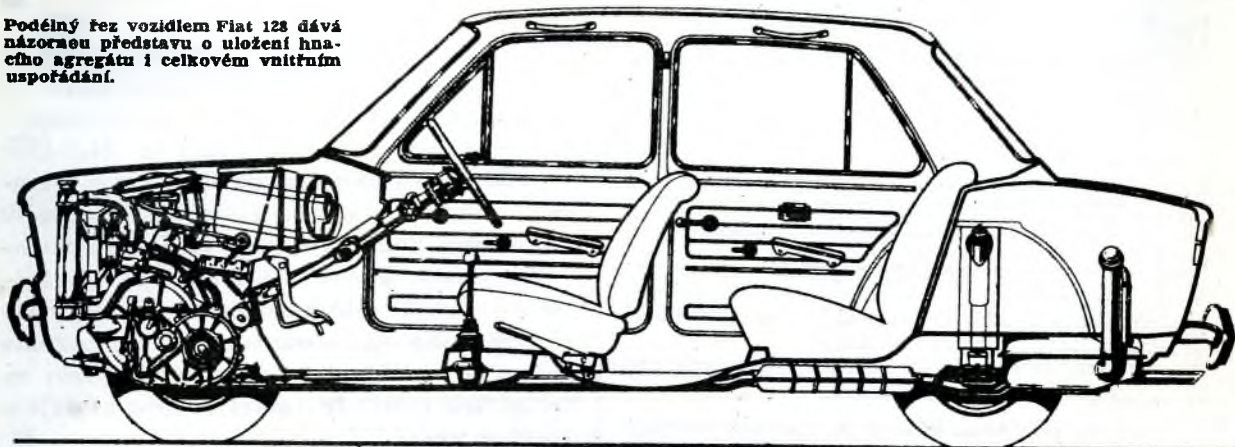
Fiat 128 je svým charakterem sportovním typem vozidla s kterým se dají dělat vysoké jízdní průměry při zachování bezpečnosti jízdy. Jeho jízdní vlastnosti jsou takové, že svádějí řidiče k maximu, a to je nebezpečné. Dalo by se říci, že tento vůz patří spíše do rukou zkušenějšího řidiče než začátečníka.

Dobře zvolené převody a vysoké otáčky podčtvercového motoru dovolují jet na I. převodový stupeň rychlostí až 45 km hod., II. - 75 km hod., III. - 115 km hod. To má své výhody v městském provozu, při nutnosti rychlého předjetí jiného vozidla, při projíždění zatáček atd. Způsob jízdy i charakter terénu má přirozeně vliv na spotřebu paliva. Při "slušné" jízdě může být 6,8 l/100 km, když člověk hodně pospíchá, stoupne také na 9 l/100 km. Průměrná spotřeba při sportovní jízdě, jak jsem po 7 000 km zjistil, se pohybuje kolem 8,1 l/100 km.

Projíždění zatáček s vozem Fiat 128 je opravdu příjemným zážitkem. Odhadne-li řidič správně poloměr zatáčky, stačí přeřadit na nižší převodový stupeň, čímž se vůz přibrzdí bez zásahu brzd a pak s plynem zatáčku plynule projíždí.

Dávkování plynu je u tohoto vozu velice citlivé a tak lze směr vozidla v zatáčkách velmi dobře korigovat. Málokterý vůz se může pochlubit tak rychlým a přitom bezpečným projetím zatáčky jako Fiat 128. Vůz se při projíždění zatáčky chová neutrálně, tedy není ani přetáčivý [zadní kola do smyku], ale ani nedotáčivý [přední kola do smyku], což je průvodním zjevem pohonu. Ani mokrá vozovka v zatáčce nebrání řidiči v tom, aby ji projel stejnou rychlostí jako na suchu. K těmto obdivuhodným dobrým jízdním vlastnostem přispívá nejen příznivé rozložení váhy vozidla na všechna čtyři kola a celá jeho koncepce, ale i radiální pneumatiky rozměru 145-13.

Podélný řez vozidlem Fiat 128 dává názornou představu o uložení hnacího agregátu i celkovém vnitřním uspořádání.



Nízko umístěný volant, jako u vozu Escort, který se ovládá téměř nataženými pažemi, umožňuje nerušený výhled i řidičům nižší postavy, zatímco vyšším postavám nepřekáží strop, ovládací pedály jsou téměř ve stejné úrovni, což dovoluje v případě nutnosti obsluhovat současně pedál brzdy i plynu.

Vůz má přirozeně i své negativní stránky. Jednou z nich např. je, že přepínač světel [z městských na hlavní] je umístěn na přístrojové desce. Ovládání přepínačů na přístrojové desce nebo v její blízkosti se neobejde bez předklonění.

Druhou, ale o to závažnější stránkou jsou brzdy: při brzdění při vyšší rychlosti je třeba vynakládat na pedál brzdy větší tlak. U tak rychlého vozu jako je Fiat 128 by se jistě uplatnil posilovač brzd.

A. T Ů M A

Cena vozu FIAT 128 je u dvoudvéřového provedení 7 950.- SFr. u čtyřdvéřového 8 040.- SFr.

Z P R Á V Y A I N F O R M A C E

POLSKÉ ODDILY V MONGOLSKU

O čem se dříve jenom šuškal, to píše nyní otevřeně polská "Trybuna Ludu": již od roku 1966 jsou v Mongolsku přímo na čínsko-mongolské hranici, ozbrojené jednotky polské pracovní služby pod velením aktivních důstojníků. V roce 1969 byly do Mongolska přeloženy dvě brigády polské armády, které byly v Polsku na-

hrazeny 2 sovětskými brigádami. Ve Varšavě je veřejným tajemstvím, že ještě v tomto roce dosáhnou polské jednotky v Mongolsku síly diví se, a že prý také budou na sovětsko-čínské hranice přeloženy 2 divise československé armády. Tato fakta vzbuzují velký neklid a obavy mezi polskou mládeží a jejich rodiči. -

UČEBNICE ŠVICARŠTINY

Dozvěděli jsme se, že se projednává možnost vydání učebnice

SCHWYZERDYTSCH PRO ČECHY A SLOVAKY.

Tato učebnice má být zpracována velmi moderně a hlavně česky.

Aby bylo možno pro vydání respektovat - v rámci posledních příprav - všechna přání zájemců, žádá nakladatelství o nezávazné odpovědi na tyto otázky:

1. Máte zájem o takový jazykový kurs?
2. Dáte při učení přednost:

a-toliko učebnici [ilustrované] asi za 35.- Fr.

b-učebnici doplněné o zvukový pásek pro magnetofon se správnou výslovností - asi za 80. Fr.

c-s dodatečnou korektorskou službou vámi namluvených pásků, kterou by prováděl jazykový učitel - asi za 160.- Fr.

Odpovědi zašlete, prosím, pokud možno během 10 dnů, na obyčejném lístku na adresu :

Verlag - Olten,

Postfach 151 - 4600 Olten 3

Publikační skupina Klubu Jan Palach se zabývá experimentem, přiřadit k dnes již tradičním sdělovacím prostředkům [z nichž přichází v našem exilu v úvahu pouze tisk] i prostředek nový: jde o pokus překlenout vzájemnou izolaci jednotlivců i skupin magnetofonovým páskem a využít tak moderní techniky pro zachování a další rozvíjení informací a myšlenek v kontextu celé, v historii našich národů dosud nejsilnější exilové vlny.

V současné době je klub schopen expedovat tři tituly:

1. Komunisté a nekomunisté ve společném exilu
[soubor záznamů diskusních příspěvků, projevů a interview]
2. Pochodení vzplála
[literárně-hudební pořad tvůrčí skupiny

Klubu k 1.výročí smrti Jana Palacha]

3. Záznam průběhu a projevů na protestním shromáždění v den druhého výročí okupace ČSSR, které se konalo v Zürichu 21.8.1970
Uvedená témata jsou nahrána čtvrtstop-m záznamem, každé je zvláště na cívce o průměru do 10 cm. Jelikož klub nedisponuje zvláštními finančními prostředky, účtuje za zaslání 10.-švýcarských franků nebo příslušný ekvivalent v jiné měně. Cena byla stanovena tak, aby zahrnuje poštovné v Evropě a částečně i náklady na technickou režii. Do zámoří se cena zvyšuje o vyšší poštovné.

Adresa klubu: Československý klub "Jan Palach"
Postfach 2961 - 8023 Zürich, Švýcarsko
[k rukám Ing.Jiří Neuwirth-člen Klubu]

CHYTRÁ KNIHA

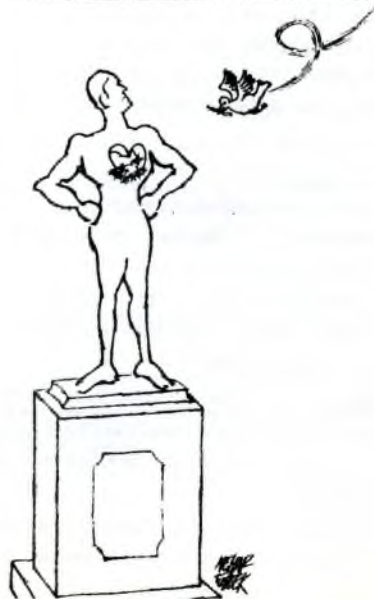
Víte:

- Jak vypadá fikovník v zimě?
Jak se jezdí s plachetnicí nebo na vodních lyžích?
Co je to Cumulus humilis a jak vypadá?
Jaký je rozdíl mezi štikou a okounem?
Kde je rue de Toledo v Madridu?
Jaké je stoupání na Nufenen - Pass?
Jak se řekne " Silniční služba " v 19 řečech?
Co je to motor Wankel a jak vypadá Hardtop?

To všechno jsou jen okrajové otázky jedné z nejlepších evropských soudobých publikací pro motoristy " *Průvodce po evropských silnicích* ", kde je kromě stručně uvedených informací především podrobná mapa Švýcarska a celé Evropy.

Kniha má 604 stran formátu 28,5 x 16,8 cm a můžete si ji objednat za cenu 39.50 SFr. u T.C.S [Touring Club Suisse]. Rozhodně neproděláte.

--T-



aneb: víte jak se rozmnožují voli? P ř e s v ě d ě o v á n í m.

3 x LENIN [K stoletému výročí]

Po Praze byla všude slavnostní výzdoba.

Na každém rohu LENIN v různém provedení:

POPULAR - bez čepice

DE LUXE - s čepicí

COMBI - s Naděždou Krupskou

Přijde zaměstnanec do práce šíleně zmuchlanej. Šéf si ho zavolá k sobě a praví:

"Že se nestydíte chodit takhle značkaný! Proč si ty kalhoty nevyžehlíte?"

"No, víte, soudruhu vedoucí, já se totiž bojím!"

"Jak to, bojíte?"

"No, totiž: když zapnu rádio, slyším o Leninovi,

když zapnu televizor, slyším o Leninovi

a tak se bojím, že když zapnu žehličku, taky uslyším o Leninovi!!!"

Pro stranické funkcionáře se začaly vyrábět třímístné postele.

Z N A Č K A : " L e n i n s n á m i . "

JUBILEJNÍ

Letos oslavujeme dvě velká jubilea: 100 leté [sto let za opicema]

25. leté [25 let s nima...]

ZE STRANY

Hlasovali v ÚV KSČ, kdo je pro připojení ČSSR k SSSR. "Pro" hlasoval jenom jeden: Alois Indra. Druhý den stálo v moskevské "Pravdě": Návrh na začlenění ČSSR do SSSR v KSČ jednohlasně odhlasován."

ZE ŽIVOTA

Domovnice Hurisková byla zatčena a po předběžném výsledku v Bartolomějské ulici odvezena na Pankrác. Přiznala se, že sušila prádlo. V západním větru ...

Povídá holčička v prodejně Bílá labuť:

"Mami, kup mi tu velikánskou panenku, co zívá a zavírá oči!"

"Pst, Evičko, to je přece prodavačka."

To víš, Franto, že v Trabantu nesmí být zamontovány bezpečnostní pásy?

Jo, a proč?

No, oni by si ho lidi pletli s ruksakem !



A JEDNA VĚDECKÁ AKTUALITA Z CIZINY [z "Harakiri"]

Profesor William Shak. Stratfordonavon ze sorbonské university [Oklahoma] natřel třetinu jednoho černocho na červeno, druhou třetinu na žluto a třetí na modro. Potom nechal černocho roztočit obrovskou rychlostí kolem osy a poprvé v dějinách v y n a l e z l n e v i d i t e l n ě h o m u Ź e !

MALÝ OZNAMOVATEL :

HLEDA SE :

*** Zdeněk Vejvara, 116 Rawson Rd., Guildford 2161-Sydney, Australia hledá pana Karla Jandu s kterým se seznámil koncem r. 1969 v Itálii.

*** Pana Adolfa Žaloudka z Ústí n.L., dnes pravděpodobně ve Švýcarsku, hledá pan Otto Kindiger. Adresa: Lehenerstr. 66, 78 Freiburg i.Br./BRD. Prosí, aby mu napsal.

*** Paní Dr. Helena Švestková, posledně bytem Bachtelweg 3, 8132 Egg, má se přihlásit na tel. číslo 038 / 5 32 49.

*** Pana Milana Zeisse hledá pan Jiří Výborný 108, Bld. Raspail, Paris 6.

BYTY - PODNÁJMY :

Laborantka, svobodná, 25let, hledá podnájem,

*** Laborantka, svobodná, 25 let, hledá podnájem, nebo 1-2 pokojový byt v Zuerichu a okolí. Aspon na přechodnou dobu. Zn.: Laborantka.

AUTO - PRODEJ :

*** Škoda MB 1000, 65, 47.000 km, ze švýcarských rukou prodám. Zn.: Levně.

*** Prodám auto Trabant 601 Combi, r.v. 67. Vůz převeden, ale vlastním čl.pozn. zn. a doklady: Zn. Tel. večer neb odpoledne - 051 / 82 07 29.

*** Prodám Škoda Octavia, 62, najeto 85.000 km. Cs, doklady. Zn.: 400.-Fr.

AUTO - KOUPE :

*** Koupím auto Škoda MB neb jinou zn. pouze s čs. číslem. Spěchá. Jan Kozák, Postfach 292 Zuerich 8050.

*** Kúpím zachovalé auto, r.v. do 67. Písomné ponuky zašlite na adr.: Jančík J., 1349 Penthaz, Grande Oche.

PRACI - HLEDA :

*** 25-letá zubní laborantka se 6-ti letou praxí hledá zaměstnání v Zuerichu a okolí. Zn.: Nástup podle dohody.

PRACI - NABIZI :

*** Hledám hospodyní, starší paní do tříčlenné domácnosti v pohodlném domku s olej. topením. Na hrubé práce posluhovačka. K celému zaopátrání. Plat po dohodě. M. Nagyová, 7220 - 7220 - Schiers.

*** Trvalé i přechodné místo pro kuchaře, neb muže, kteří rozumí vaření a kuchyni, nabízí v nově zřízené čs. restauraci v Libérii, pan Karel Jerábek, Pobox 91, Mamrovia-Liberia, West Africa. Zn.: Exotika.

SEZNAMENI :

*** 25/168 Češka hledá seznámení s hodným a veselým mužem do 33 let. Zn.: Ve dvou to lépe utíká.

*** Dva 20/180, 19/173 by se rádi seznámili s dívkami z okolí Zugu, Zuerichu, Luzernu. Zn.: Prosíme foto.

*** Štyria mládenci hledají priateľky k spoločnému zpoznavaniu krás Švajčiarska. Zn.: RRR.

*** Jsme dva, 46/172 vysokoškolák a 41/170 středoškolák, a hledáme dvě, které by nás provázely na autovýletech později pak dalším životem. I jednotlivě. Zn.: Není již pozdě?

*** Kožešiny - opravuji, předělávám i z nového materiálu. Dle přání, pro krajany za zlevněné ceny. Král Jiří, Lausanne, Chem. Martinet č. 28, tel.: 021 / 24 46 12.

*** Dovolená v rekreační oblasti Lenzerheide v komfortním autopřívěsu pro čtyřčlennou rodinu. Možnost ubytování v lyžařském centru - levně. Informace na tel.: 051 / 99 63 23.

*** PRO NAŠI KUCHYNI :
O C E T - přírodní kvasný - 8%, 1 litr Fr. 3.20
H R U B Á M O U K A - 10 kg. Fr. 12.50
5 kg. Fr. 7.50

Obojí vyrobeno podle čs. vzorků. V cenách je započten dovoz do domu, při větším odběru se poskytuje sleva. Objednávky posílejte na : Vera Novotná, 8627 - Gruningen, tel. 051 / 78 77 67.

*** Nabízím magnetofonový pásek s Hašlerovými písničkami, Babiččinou krabičkou a jinou starou českou muzikou. Cena: 8 hod. pásek za 25 US Dol. 4 hod. pásek za 13 US Dol. Zn.: kvalitní, dobré, čistě nahrané. Pavel Dočekal, Vesterbrogade č. 65 II., 1620 Kobenhavn V., Danmark.

*** Vzhledem k delšímu pobytu mimo Švýcarsko prodám výhodně barevnou televizi německé zn. Imperiál - model 68, uhlopříčka 61 cm. Tel. do práce : 051/23 97 34 - intern 248 - Jirásek

KNIZNI NABIDKA :

*** Po velkém zájmu o československé knihy mezi našimi krajany v minulém roce jsme zajistili a nabízíme nasledující knihy v češtině. Uvedené ceny jsou sníženy o 20% proti přepočtu, za které jsou nám knihy poskytovány. U těch titulů, které nemáme na skladě ve větším množství uspokojíme zájemce dle pořadí došlých přihlášek. Ostatním se předem omlouváme.

Dětské knihy a knihy pro mládež :

F. Hrubín	Broučci	6.50
V. Kubašta	Račte vstoupit	10.--
Holas-Ladová	Abeceďa	12.50
O. Sekora-Brukner	Ferda Mravenec	10.--
Faltová-Slabý	Kocour Vavřinec	17.50
F. Bartoš	O perníkové chaloupce	
Nováček J. Z.	Čurček a mravenci	6.--
Petříček F.	Louškáček	14.--
Řícha V.	Pohádky	29.50
Vizdal-Robek	O zlatém mlýnku	9.50
Erben K. J.	Zlatovláska	16.--
Bureš M.	Zpívající lípa	10.--
Lisická H.	Pohádky a pověsti z moravské brány	16.50
Grimm	Pohádky	18.50
	U maminky, u tatínka	
Kotínová	Gabra a Málinka	12.--
Melý A.	Špalíček	11.50
Bláhoš M.	Pilenské pověsti	7.50
Foglar J.	Hoši od bobří řeky	
Foglar J.	Pod Junáčkou vlnkou	
Foglar J.	Boj o první místo	6.50
Foglar J.	Záhada hlavočamu	11.--
Foglar J.	Chata v jezerní kotlině	
Foglar J.	Stínadla se bouří	12.50
Twain	Na dvoře krále Artuše	
Rada-Žák	Vzpouza na lodi pirátů	
	tor Ditrich	7.--
Štroch	Lovci mamutů	14.50
Rawlingsová	Dítě divočiny	15.--
Verne J.	Dva roky prázdnin a Patnáctiletý kapitán	
Pilař F.	Dýmka strýce Bonifáce	
Varaday	Gara Jaka	7.50
Adamsonová	Přiběh lvice Elsy	12.50
Grzimek	Ráj divokých zvířat	
Majorová	Člověk mezi lidmi	

Beletrie, dobrodružné, detektivky, ostatní :

Majorová	Člověk mezi lidmi	5.--
A. Gregor	Muž v zástěze	14.50
Bernur K.	Hathajoga	7.50
Poláček K.	Metempsychóza	11.--
Thompson	Rolf zálesák	14.50
Dobraczynski	Listy Nikodemovy	12.50
Vidocq	Paměti	11.--
Burke J.	Vražda z rozmaru	6.50
Périot G.	V temnu lesních velikánů	
Pařízek	Mé cesty za dobrodružstvím	
Sheyleyová	Frankenstein	9.50
Jirásek A.	Skaláci	8.--
Jirásek A.	Paohlavci	8.--
Alarich	Medicína v županu	4.50
Kludský	Život v manželzi	17.50
Mgy K.	Syn lovce medvěďů	12.50
Storch G.	Minerava	13.50
Dumas A.	Tři mušketyři	35.--
Collins W.	Žena v bílém	12.--
Nižňanský	Čachtická paní	19.--
Dickens Ch.	Vánoční povídky	8.50
Simenon G.	Maigretův revolver	6.--
	Maigret a stará dáma	
Tille V.	Božena Němcová	10.--
Němcová B.	Babička	4.80
Thielle	Anekdoty o spisovatelích	
	Trampské anekdoty	5.--
	Anekdoty na cestu	6.--
Štuchal	Vyvráždění rodiny Greenů	
Van Dine	Mistři tajné služby	
Borovička	Lahomec, Misanthrop	9.25
Moliere	Mezi válkami	8.50
Kubka	Oznamuje se vražda	8.50
Christie A.	Přítav volá	9.--
Foglar.	Hodina opožděných chodců	
Hejman	Tajemství paragrafů	
Saniczky	Kriminalistické případy	
Škutina-Šikl	Když duben přichází	6.50
Foglar	Rabíz v pátek zaspal	
Kemelman		

Craig	Nebezpečí je mým živlem	
Čapek K.	Povídky z jedné kapsy	
Čapek K.	Povídky z druhé kapsy	
Čapek K.	Hovory s TGM	17.--
Collins	Hoří už Paříž?	8.--
Herczková	Pavouk který kulhal	7.50
Usse F.	Té noci měla fialový komzet	7.20
Patrovský	Záhady létajících talířů	
	Stráž u metvěho	9.50
Hostovský	Všeobecné spiknutí	13.50
	Kolotoč nadějí	11.--
Kennedy J.F.	Profily odůhy	14.--
Ovidius	O lásce a milování	13.50
Chandler	Vysoké okno	7.25
Homolka	Slavné primadony	11.--
Diggelmann	Výslechy Harry Winda	
Braine	Místo nahoře	8.50
Gordon	Doktor v domě	7.50
Masterman	Oxfordská tragédie	5.50
Káš J.	Aeskulapův úsměv	6.50
	Ve jménu zákona	6.50
Pokorný, Landrová	První čtení	6.50
Poe E.A.	Vraždy v ulici Morgue	
Burian	Dokonalý člověk	6.--
MUDr. Knobloch	Neuroza a ty	3.--
Schultz	Sebevládním ke zdraví	
Jirásek A.	Filosofská historie a Maryla	6.--
Perruchot	Život Vincenta van Gogha	
	Brno a okolí	11.--
	Tři detektivové a Buffalo Bill	6.--
Fiker	Nikdo není vinen	5.50
Simon	Bludný holanďan	7.50
Dahl R.	Líbej mě líbej	7.50
Čapek K.	Zahradnický rok	6.50
Baltička	Rájem i peklem	6.80
Roznátovský	Muž po čtyřicetce	R. EP
Svoboda-Tučková	Československo semé neznamá	19.--
Corbett	Chránový tygr	6.50
Frel J.	Od tyrand k Sokratovi	
Sienkiewicz	Quo Vadis	17.50
Barbey J.	Dábelské novely	6.30
Hurník I.	Kapitolské husy	7.--
	Staročeský koledníček	

O B J E D N A C I L I S T E K :

Jméno: _____

Příjmení: _____

Ulice: _____ č. : _____

č. pošty: _____

Město: _____

Objednávám výše označené publikace.

Podpis: _____

ADIN (Z)
Postfach 941
8021 ZÜRICH



K A R E L K R Y L - básník, skladatel a zpěvák žijící v Mnichově. Tam i jinde ve svobodném světě může brát bez obav do ruky svou kytaru a hrát i zpívat o našich společných starostech. Burcuje proti lhostejnosti, závis-
ti, zášti, nenávisti a podraznictví. Stal se z něho tulák s nerozlučnou kytarou. Zpívá protestsongy. Dnes má za sebou už téměř stovku vlastních písniček. S texty velmi silnými, s texty, které hlavně nám v emigraci mají co říci. Mnozí Karla Kryla znáte z gramodesek.

Nenechejte si ujít vystoupení šestadvacetiletého Karla Kryla, který na podzim tohoto roku chystá koncertní turné po Švýcarsku. Chce zpívat všem krajanům a každý by měl Karla Kryla slyšet a znát. Budete-li mít o "Balady raněného básníka" zájem, přijede i za Vámi do menších měst Švýcarska. Koncerty Karla Kryla v jednotlivých místech /jak jsou níže uvedeny / bude možné uskutečnit jen, když se přihlásí dostatečný počet zájemců. Proto Vás prosíme o urychlené vyplnění a zaslání přihlášky.

Pozvěte na koncert i své švýcarské známé. O přesném místě a datu koncertu budou všichni přihlášení včas informováni.

Na šachovém stolku
bílá dáma černé dámě
věštila z dlaně
osud
Černý král bílému králi
nadšeně vyprávěl o taktice
Dva střelci
bílý s černým
přesnými zásahy kosili
vpřed běžící siluety pěšců
Věže si říkaly
My, opevnění
my, obranné valy
a koně
v cirkusovém kruhu
tančili mazurku do pravého úhlu
L L L L L

Pořádek musí být

V generálním štábu
hrál pan generál s panem generálem
šachy
o pěšáčky na bitevním poli
se čtyřiašedesáti zákopy
se čtyřiašedesáti místy
vhodnými
pro zdechnutí

Pěšec nesmí zpět

Seznam míst plánovaných koncertů :

Bern	St.Gallen
Zuerich	Luzern
Basel	Zug
Biel	Rapperswil
Baden	Solothurn
Fribourg	Lausanne
Winterthur	Chur
Schaffhausen	

Přihláška k návštěvě koncertu:

Mám zájem navštívit celovečerní koncert Karla Kryla v městě: _____

a objednávám počet míst: _____

Jméno: _____

Příjmení: _____

Ulice: _____ č.: _____

Č. pošty: _____

Město: _____

Datum: _____

Podpis: _____

ZEISS IKON VOIGTLÄNDER

Pro naši moderně zařízenou servisní dílnu hledáme schopného samostatného pracovníka

FOTO nebo JEMNĚHO MECHANIKA

pro opravy kamer a promítacích přístrojů. Znalost němčiny vítána. Nabízíme příjemné pracovní prostředí, 5-ti denní pracovní týden / anglická pracovní doba /, osobní pojištění.

Telefonické nabídky, nebo dopisy adresujte :

Zeiss Ikon a. Voigtlander AG
Manessestr. 170, 8003 Zuerich
Tel. 051 / 36 63 55.

K telefonu žádejte pana Poltevu nebo
pana Beránka.

ZEISS IKON VOIGTLÄNDER

Potřebujete nové nebo ojeté auto?

Nemáte peníze na zaplacení zálohy?

Stále k dispozici ca. 50 vozidel. Vaše staré vozidlo protiúčtem za velmi výhodné ceny na měsíční splátky i bez zaplacení zálohy.

Auto-Kunz, 8920 Urdorf

informace v češtině na tel. 051 - 88 52 25 po 18 hod.



Velký nábytkový prodej - velmi levný.

Velký výběr čalouněného nábytku, samostatné pokoje, studia, ložnice, nábytkové stěny do obývacích pokojů a kuchyní, a drobné nábytkové doplňky všeho druhu. Orientální a strojně tkané koberce, kovy, závěsy a lampy. Vše za zvýhodněné ceny. Doprava do domu zdarma. Placení do 90 dnů, nebo výhodné splátkové půjčky až do 30 měsíců. Cestovné dráhou a hrazení benzínu již při nákupu za 500.- Fr.

Každou sobotu můžete být obsluženi Vaším krajanem panem Viktorem Hanušem. Ale i v týdnu se můžete s ním spojit:

Volejte 051 - 74 89 82, adresa: Allenbergstrasse 37, 8712 Stäfa.

MÖBEL-FERRARI

Rapperswil

Spinnereistraße

Tel. 055 / 2 43 25



GRIESSER

hledá:

— pro svou moderně zařízenou dílnu

Soustružníky-Auto- matendreher

— dobrý odborník má zajištěnou práci na automatickém soustruhu značky BECHLER-AUTOMAT. K doplnění našeho malého kolektivu nástrojářů NASTROJARE nebo MECHANIKA

— pro oblast výroby stříhacích a válcovacích zařízení, raznic a přípravků a spec. provozních zařízení.

Nabízíme zajímavou a samostatnou práci, časovou mzdu, dobré sociální zajištění, hrazení jízdného a záv. jidelnu.

Spojte se s našim provozním vedoucím panem: Eterem, nebo s našim osobním oddělením, s panem Billaudem, zodpoví Vaše dotazy.

GRIESSER AG, 8355 AADORF TG
továrna na výrobu žaluzií
Tel. 052 - 47 25 21

FIAT-SERVIS - 10, C. postale - 1411 Les Tulleries

nabízí krajanům výhodně nové Fiaty, málo ojeté vozy všech značek, náhradní díly Fiat, a rovněž pronájem vozů, který po zaplacení zákl. ceny zůstává Vaším majetkem / bez zvýšení zákl. ceny / a výměny vozů i čs. výroby.

Na dotazy odpovídáme česky a zasiláme prosp., ceníky a informace.

GARAGE DES REMPARTS, 1400 YVERDON

P. et J. HUMBERSET, fils

nabízí velmi výhodně Peugeot, Chevrolet a Vauxhall prodej, výměny a půjčky. Pište česky o prospekty a informace. Při výměně popište typ a stav vozidla předem.

STUMP BOHR AG

Podnik pro stavební a geologický průzkum a speciální práce při zakládání.

Přijme pro práce na celém území Švýcarska:

Vrtmistry

Pomocné vrtmistry

Specialisty pro injektážní práce

Pomocné pracovníky

Výhodné podmínky, zajímavá práce. Částečná znalost němčiny, francouzštiny, neb itaštiny vítána, není však podmínkou.

Přechodné ubytování pro svobodné zajištěno. U svědomitých pracovníků možnost specialisace a nového povolání.

Zájemci hlašte se na následujících adresách.

8032 ZÜRICH	Mühlebachstrasse 20 možnost českého dorozumění	051 - 34 54 66 051 - 47 05 60
3052 ZOLLIKOFEN BE	Birkenstrasse 15	031 - 57 22 33
7000 CHUR	Untere Plessurstrasse 128	081 - 24 48 59
1037 ETAGNIERES		021 - 91 26 61

Naše juniorské mužstvo je mistrem Švýcarska v ledním hokeji. Pro nastávající sezonu hledáme

Z D A T N Ě H O B R A N K A Ř E
/ nar. 1952 nebo mladšího /

Mužstvo je trenováno českým trenérem. Dobrý hráč bude mít hrazeny cestovní výlohy.

E H C - Kloten

Juniorenobmann K. Breiten -
moser, Postfach, 8302 Kloten
Tel. 051 / 84 36 22

051 / 84 42 65

*****Pojištění ve Švýcarsku. Pro krajany píše**
M. Mandák, inspektor pojišťovny "Basler",
4528 Zuchwil, Dorfackerstrasse 25.
Tel. 065 - 5 22 37.

Úrazové pojištění osob v motorovém vozidle se vztahuje na rodinné příslušníky i na osoby cizí. Výše pojistného je stanovena podle rozsahu krytí které toto pojištění poskytuje a každý si může zvolit variantu podle svého přání. Plné krytí obsahuje: smrt, invaliditu, denní odškodné, denní sazbu pro nemoc, ošetření a náklady na operaci. I když informace o nemocenském nebo privátním pojištění pacientů bude až v některém z příštích pokračování, nebude na závalu, když si každý překontroluje svoje nemocenské pojištění. Je potřeba si uvědomit, že na rozdíl od nemocenského pojištění, na které jsme byli zvyklí doma, je zde každý pojištěn jen do určitých částek podle prémie kterou platí. Úrazové pojištění osob v motorovém vozidle by měl mít každý motorista.

Kosmetik Susanna

8052 Zuerich - Seebach
Kolbenacker 30, tel. 051 / 50 48 57

ponúka svoje kozmetické služby podľa najnovších moderných kozmetických poznatkov svojím krajanám za býhodné ceny.

Zuzana V O Z A R O V A
dipl. kozmetička

AD-IN

Postfach 941
8021 ZUERICH

*Přihlášky na koncerty Karla Kryla
zasílejte na uvedenou adresu.*

Garage Škoda a Mazda, Guolf Pedrun, 1468 Cheyres nabízí krajanům nové Škody a Mazda se značnou slevou. Všechny pneu i zim 25% slevy. Náhr. díly - disky, duše, pásy atd. - sleva min. 10%. Olej la v plech. 20 lit. za podst. nižší ceny. Vše vyplacené **poštou. Opravy** všech aut. Rozpočet předem. Objednáme též Triumph, BMW, Volvo, Fiat, Renault, Ford atd. **Náhr. díly** rovněž pro všechny značky. Pište česky o prospecty a informace.

Restaurace B A E R E N Konstanz, Huetlinstr. 8a

- * Po renovaci zve opět své hosty
- * Česká kuchyně a pražské speciality
- * Denně otevřeno od 10.00 - 24.00 h.
- * K pití SCHWENDI - pivo a velký výběr kvalitních v.n.

Krajany srdečně zve rodina Janečková

Hledá se

TECHNIK PRO VRTNÉ PRÁCE

k převzetí zajímavých a zodpovědných prací v rámci našeho specializovaného podniku.

Zájemci pište nebo volejte na adresu:

Fehlmann Grundwasserbauten AG
3001 žern - Monbijoustrasse 16
Tel. 031 / 35 66 11

H O K E J I S T I P O Z O R

Hokejový klub švajčiarskej B ligy hľadá už na sezónu 1970/71 dobrého

h o k e j i s t u ,
ktorého pracovne a všeobecne zabezpečíme.

Adresa: Dr. Luigi Musy
Bankgesellschaft
1700 Fribourg
Tel. 037 / 2 08 61



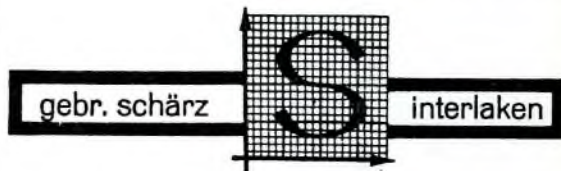
H I R T G A R A G E A G

8913 Ottenbach ZH

Tel. 051 / 99 71 61 / 99 73 65

Oficiální zastoupení: Mercedes-Benz
Renault

Vám nabízí za výhodné ceny výkup vašich ojetých vozů a prodej nových i ojetých. Prodej je možný na měsíční splátky. Na všechny ojeté vozy 3 měsíční záruka. Stálý výběr 50-80 ojetých vozů všech značek. Každou sobotu můžete být obslouženi českým spolupracovníkem.



Nechtěli byste pracovat v jednom z nejkrásnějších lázeňských míst Švýcarska?

Potřebujeme velmi naléhavě:

- * zedníky
- * truhláře
- * tesaře
- * pomocné dělníky

Nabízíme dobré mzdové podmínky, příjemné pracovní prostředí a výhodné sociální zajištění.

HOCH- und TIEFBAU AG
3800 Interlaken
Tel. 036 / 2 66 66

Hledá se

zámečník

nebo pomocný zámečník

k okamžitému nástupu ev. po dohodě, do oboru železných a kovových konstrukcí.

2-3 /4/ pokojový byt je možno nabídnout od 1. listopadu 1970. Výhodná poloha - nedaleko nádraží.

který bude v našem závodě pracovat se železem a jinými stavebními kovy. Různorodá práce hlavně s železem a hliníkem.

Zájemci, dle přání, mohou pracovat i na montážích

- vysoká mzda
- sociální zajištění
- pětidenní pracovní týden

W. Epper, Schlosserei-Metallbau, 8032 Zürich
Hofackerstrasse 13, tel. 051 - 53 68 50

ZPRAVODAJ

Čechů a Slováků ve Švýcarsku

Čechov a Slovákov vo Švajčiarsku

Zeitschrift der Tschechen und Slowaken in der Schweiz

Journal informatif des Tcheques et Slovaques en suisse

Giornale per Cecchi e Slovacchi in Svizzera

Redakce neručí za obsah inzerce.

Vychází dvakrát do měsíce. Vydává Tiskové sdružení ZPRAVODAJ, Postfach 352, 8025 Zürich.

Řídí redakční kruh. Vedoucí redaktor: Zdenek Záplata. Adresa redakce: Postfach 352, 8025 Zürich. Administrace a inzerce: Postfach 941, 8021 Zürich.

Postcheck: 80 - 47836 Zürich

Bankovní spojení: Schweiz. Kreditanstalt, Paradeplatz, Zürich.

C- Copyright Presseverein Zpravodaj.

Předplatné:

roční = 24 čísel — Fr. 24.—,
cizina 27.60 SFr.

½ roční = 12 čísel — Fr. 13.—,
cizina 14.80 SFr.

¼ roční = 6 čísel — Fr. 7.—,
cizina 7.90 SFr.

Pro případ letecké zásilky do Ameriky, Afriky a na Stř. Východ příplatek 0.25 SFr. na každé číslo.



1000 MÍST K PARKOVÁNÍ!!

Žadné obavy-získáte čas! ● «Dětský ráj»
33 zajímavých výloh s novinami



Zdarma benzín / jízdné drahou již při koupi od Fr. 500.—

Z nádraží AARAU TAXI Möbel-Pfister telefon tel. 064 - 33 11 33

Ve všední dny, v sobotu i v pondělí od 8. hod. otevřeno

Každou STŘEDU VEČERNÍ PRODEJ do 21. hod.
600 vzorově zařízených místností —
20 000 koberců ● ZÁŽITEK!!

● UPOZORNĚNÍ: Na přání budete obslouženi našimi českými spolupracovníky!!

Za výhodným nákupem přímo do továrny Möbel-Pfister SUHR



Garage Škoda a Mazda, Guolf Pedrun, 1468 Cheyres nabízí krajanům nové Škody a Mazdy se značnou slevou. Všechny pneu i zim 25% slevy. Náhr. díly — disky, duše, pásky atd. — sleva min. 10%. Olej la v plech. 20 lit. za podst. nižší ceny. Vše vyplacené poštou. Opravy všech aut. Rozpočet předem. Objednáme též Triumph, BMW, Volvo, Fiat, Renault, Ford atd. Náhr. díly rovněž pro všechny značky. Pište česky o prospekty a informace.

AVY — cest kanc — YVERDON

nabízi všem krajanům slevu pět procent na dovolené a cesty ve Švyc a do celého světa a to na všechny zájezdy z cen, uveřejněných v prosp. jakékoliv cest. švyc. kanceláře. Vyžádejte si v mateřš. prospekty, o zemi, kterou chcete navštívit, nebo zašlete objednávky.



Prvotřídní hygienické gumové zboží z USA a jiné světové novinky za vyjimečně nízké ceny.

Na přání zašleme diskretně katalog a vzorky výrobků-gratis. Staré rčení: Pokus, který se vyplatí.

Barrière AG, 11 bis, rue Caroline
Institut für Ehehygiene
1000 Lausanne 4 Postfach 63